

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA.410.018.01.2022

Pan
Prof. dr hab. Tomasz Szczepański
Rektor
Śląskiego Uniwersytetu Medycznego
w Katowicach

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/047 Zasoby kadry medycznej w systemie ochrony zdrowia

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Prof. dr hab. Tomasz Szczepański, Rektor Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach od 1 września 2020 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił prof. dr hab. n.med. Przemysław Jałowiecki, w okresie od 1 września 2016 r. do 31 sierpnia 2020 r. <p style="text-align: right;">(akta kontroli str. 2 – 3)</p>
Zakres przedmiotowy kontroli	1) Funkcjonowanie systemów rekrutacyjnych uczelni. 2) Realizacja programu kształcenia w zakresie obowiązujących standardów i wymogów jakościowych. 3) Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2022 (do dnia zakończenia czynności kontrolnych), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem (lata akademickie 2019/2020, 2020/2021, 2021/2022).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontroler	Anna Hulboj, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/120/2022 z 3 czerwca 2022 r. <p style="text-align: right;">(akta kontroli str.1)</p>

¹ Dalej: „Uczelnia”.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanych obszarach.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W Uczelni prawidłowo funkcjonowały systemy rekrutacyjne, propozycje limitów przyjęć na kierunki studiów lekarski i lekarsko-dentystyczny uwzględniały możliwości dydaktyczne Uczelni oraz zapewnienie odpowiedniego poziomu kształcenia. Ustalone przez Ministra Zdrowia limity przyjęć na ww. kierunki studiów były przez Uczelnię przestrzegane. Programy studiów były opracowane zgodnie z obowiązującą w Uczelni procedurą i odpowiadały wymogom określonym przepisami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 lipca 2019 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, diagnosty laboratoryjnego, fizjoterapeuty i ratownika medycznego⁴. Programy studiów były systematycznie oceniane z jednoczesnym ich opracowaniem na następny cykl szkoleniowy. Uczelnia weryfikowała osiągnięte przez studentów efekty odbywanych przez nich praktyk zawodowych, zajęcia te były hospitowane. Uczelnia dysponowała infrastrukturą zapewniającą prawidłową realizację zadań dydaktycznych, w tym trzy centra symulacji medycznych. Kształcenie praktyczne było także realizowane w oparciu o bazę szpitali klinicznych Uczelni oraz o umowy z podmiotami leczniczymi, które udostępniały swoje komórki organizacyjne w celu prowadzenia kształcenia przeddyplomowego w zawodach medycznych.

Do nadzoru nad jakością kształcenia wprowadzony został Uczelniany System Zapewnienia Jakości Kształcenia. Zadania w zakresie zapewnienia jakości kształcenia oraz jej monitorowanie i doskonalenie były realizowane przez Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia oraz osiem Podzespołów ds. Jakości Kształcenia. W Uczelni opracowano zasady oceniania nauczycieli akademickich i oceny takiej dokonano w wymaganym terminie. Uczelnia podejmowała działania w celu zatrudnienia wykwalifikowanej kadry, tj. nauczycieli z prawem wykonywania zawodu położnej oraz pielęgniarki, na niedobór których zwróciła uwagę Polska Komisja Akredytacyjna. Sposób prowadzenia zajęć praktycznych na kierunku lekarskim, lekarsko-dentystycznym, pielęgniarskim oraz położniczym zapewniał właściwe przygotowanie kandydatów do zawodu.

Stwierdzona nieprawidłowość, dotycząca nieustalenia trybu i warunków zwalniania z opłaty za przeprowadzenie rekrutacji, nie miała charakteru zasadniczego i nie wpłynęła na ocenę kontrolowanej jednostki.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dz. U. z 2021 r. poz. 755, dalej również: „rozporządzenie w sprawie standardów kształcenia”.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Funkcjonowanie systemów rekrutacyjnych uczelni

Opis stanu faktycznego

1. W latach objętych kontrolą, Uczelnia przekazywała Ministrowi Zdrowia propozycje limitu przyjęć na studia w poszczególnych latach akademickich, które wynosiły⁶ na kierunku lekarskim odpowiednio 1 009, 976 i 984, a na kierunku i lekarsko-dentystycznym odpowiednio 221, 209 i 209. Przedstawiając ww. propozycje, Uczelnia podała, że wynikają one z przeprowadzonej przez Dziekanów Wydziałów Uczelni analizy w zakresie zapewnienia odpowiedniego poziomu kształcenia oraz możliwości należytej realizacji procesu dydaktycznego w oparciu o ilość wykwalifikowanej kadry naukowej oraz z posiadanej bazy dydaktycznej i klinicznej, uwzględniano także zainteresowanie absolwentów szkół średnich do podjęcia kształcenia w tym zakresie. W zgłaszanych propozycjach, mając na uwadze zwiększenie limitu przyjęć w uczelniach niepublicznych i niemedycznych, Uczelnia obniżyła limit przyjęć na studia niestacjonarne, w celu eliminacji kandydatów ze znacznie niższą punktacją w stosunku do kandydatów przyjętych na studia stacjonarne, ponieważ dysproporcja osiągnięć i wiedzy przyjętych studentów może negatywnie wpłynąć na jakość kształcenia i ryzyko zmniejszania się w kolejnych latach liczby studentów studiów niestacjonarnych.

(akta kontroli str. 8 – 25)

Zgłoszone przez Uczelnię propozycje limitów przyjęć na studia zostały w całości przyjęte przez Ministra Zdrowia.

Jak wyjaśnił Rektor Uczelni, w okresie objętym kontrolą, nie zwiększyły się możliwości dydaktyczne Uczelni w zakresie prowadzenia zajęć na kierunku lekarskim i lekarsko-dentystycznym związane z powiększeniem bazy dydaktycznej – lokalowej.

(akta kontroli str. 249)

W latach akademickich 2019/2020, 2020/2021 i 2021/2022, limity przyjęć na studia, ustalone przez Ministra Zdrowia⁷, wynosiły na kierunku:

- lekarskim, odpowiednio: studia stacjonarne: 697, 720 i 728, w tym miejsca dla cudzoziemców na studiach stacjonarnych⁸: 7, 5 i 5, studia niestacjonarne: 155, 96 i 126 miejsc, studia w języku angielskim: 164, 160 i 130 miejsc.
- lekarsko-dentystycznym odpowiednio: studia stacjonarne: po 125 miejsc w każdym roku, a miejsca dla cudzoziemców na studiach stacjonarnych – po 5 w każdym roku, studia niestacjonarne: 60, 48 i 48 miejsc, studia w języku angielskim: po 36 miejsc w każdym roku.

(akta kontroli str. 4 – 7)

⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Łącznie studia stacjonarne, niestacjonarne i w języku angielskim.

⁷ Rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie limitu przyjęć na studia na kierunkach lekarskim i lekarsko-dentystycznym, odpowiednio: z dnia 16 lipca 2019 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 1344 ze zm.) z dnia 16 lipca 2020 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 1272) oraz z dnia 22 lipca 2021 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1359); dalej zwane: rozporządzeniami w sprawie limitu przyjęć.

⁸ Niewykorzystany limit miejsc dla cudzoziemców zwiększa limit miejsc na jednolitych studiach magisterskich prowadzonych w formie studiów stacjonarnych w języku polskim.

W okresie objętym kontrolą, liczby kandydatów startujących w rekrutacji oraz liczby przyjętych na pierwszy rok studiów kształtowały się następująco:

- w roku 2019/2020:
 - Na kierunek lekarski na studia stacjonarne kandydowały 4 373 osoby, a na I rok przyjęto 697 osób, na studia niestacjonarne kandydowało 459 osób, a na I rok przyjęto 143 osoby, na studia w języku angielskim kandydowało 181 osób, a na I rok przyjęto 64 osoby.
 - Na kierunek lekarsko-dentystyczny na studia stacjonarne kandydowało 1 476 osób, a na I rok przyjęto 125 osób, na studia niestacjonarne kandydowało 197 osób, a na I rok przyjęto 59 osób, na studia w języku angielskim kandydowało 28 osób, a na I rok przyjęto 22 osoby.
 - Na kierunek pielęgniarstwo - na studia stacjonarne I stopnia kandydowało 560 osób, a na I rok studiów przyjęto 295 osób, studia niestacjonarne I stopnia nie były prowadzone; na studia II stopnia kandydowało 150 osób, a na I rok przyjęto 130 osób, na studia niestacjonarne II stopnia kandydowało 25 osób, a na I rok przyjęto 17 osób; na tym kierunku studia w języku angielskim nie były prowadzone.
 - Na kierunku położnictwo - na studia stacjonarne I stopnia kandydowało 385 osób, a na I rok studiów przyjęto 156 osób, studia niestacjonarne I stopnia nie były prowadzone; na studia stacjonarne II stopnia kandydowały 122 osoby, a na I rok przyjęto 92 osób, na studia niestacjonarne II stopnia kandydowało 37 osób, a na I rok przyjęto 32 osoby; na tym kierunku studia w języku angielskim nie były prowadzone.
- W roku 2020/2021:
 - Na kierunek lekarski na studia stacjonarne kandydowały 4 502 osoby, a na I rok przyjęto 720 osób, na studia niestacjonarne kandydowało 419 osób, a na I rok przyjęto 96 osób, na studia w języku angielskim kandydowało 151 osób, a na I rok przyjęto 58 osób.
 - Na kierunek lekarsko-dentystyczny na studia stacjonarne kandydowało 1 358 osób, a na I rok przyjęto 129 osób, na studia niestacjonarne kandydowało 185 osób, a na I rok przyjęto 48 osób, na studia w języku angielskim kandydowało 15 osób, a na I rok przyjęto 14 osób.
 - Na kierunek pielęgniarstwo - na studia stacjonarne I stopnia kandydowało 495 osób, a na I rok studiów przyjęto 221 osób; na studia stacjonarne II stopnia kandydowało 145 osób, a na I rok przyjęto 134 osoby, na studia niestacjonarne II stopnia kandydowało 26 osób, a na I rok przyjęto 14 osób.
 - Na kierunku położnictwo - na studia stacjonarne I stopnia kandydowało 346 osób, a na I rok studiów przyjęto 163 osoby; na studia stacjonarne II stopnia kandydowało 129 osób, a na I rok przyjęto 96 osób; na studia niestacjonarne II stopnia kandydowały 64 osoby, a na I rok przyjęto 54 osób.
- W roku 2021/2022:
 - Na kierunek lekarski na studia stacjonarne kandydowało 5 110 osób, a na I rok przyjęto 711 osób, na studia niestacjonarne kandydowało 546 osób, a na I rok przyjęto 117 osób, na studia w języku angielskim kandydowało 131 osób, a na I rok przyjęto 49 osób.
 - Na kierunek lekarsko-dentystyczny na studia stacjonarne kandydowało 1 715 osób, a na I rok przyjęto 118 osób, na studia niestacjonarne kandydowało

197 osób, a na I rok przyjęto 45 osób, na studia w języku angielskim kandydowało 18 osób, a na I rok przyjęto 16 osób.

- Na kierunek pielęgniarstwo - na studia stacjonarne I stopnia kandydowały 632 osoby, a na I rok studiów przyjęto 281 osób; na studia stacjonarne II stopnia kandydowało 168 osób, a na I rok przyjęto 140 osób, na studia niestacjonarne II stopnia kandydowało 36 osób, a na I rok przyjęto 20 osób.
- Na kierunku położnictwo - na studia stacjonarne I stopnia kandydowało 418 osób, a na I rok studiów przyjęto 177 osób; na studia stacjonarne II stopnia kandydowało 112 osób, a na I rok przyjęto 95 osób; na studia niestacjonarne II stopnia kandydowało 138 osoby, a na I rok przyjęto 75 osób.

Liczba osób przyjętych na pierwszy rok studiów na kierunku lekarskim i lekarsko-dentystycznym, w poszczególnych latach akademickich z okresu objętego kontrolą, nie przekraczała limitów określonych przez Ministra Zdrowia w kolejnych rozporządzeniach w sprawie limitu przyjęć na kierunki lekarski i lekarsko-dentystyczny. Nie przekroczone również limitów przyjęć na kierunkach studiów prowadzonych w języku angielskim.

Wyjaśniając przyczyny przyjęcia na studia na kierunku lekarskim w roku akademickim 2021/2022 o 17 osób mniej niż wynosił dopuszczalny limit (728), Rektor Uczelni, podał, że kierując się doświadczeniem lat poprzednich i dążąc do wypełnienia limitu przyjęć, Uczelnia opublikowała listę ratingową w dniu 30 września 2021 r., na której było ujętych 835 osób zakwalifikowanych do przyjęcia na studia, wyznaczając jednocześnie termin na dostarczenie kompletu dokumentów do 1 października 2021 r. do godziny 12.⁰⁰. Jak podał dalej Rektor, Uczelniana Komisja Rekrutacyjna bierze pod uwagę fakt, że do pierwszych dni października mają miejsce procesy migracji kandydatów (zakwalifikowanych do przyjęcia i po dokonaniu wpisu i dostarczeniu skompletowanych dokumentów) pomiędzy uczelniami i częstej rezygnacji z podjęcia studiów. Ostatecznie studia podjęło 711 osób.

(akta kontroli str. 689 – 690)

W okresie objętym kontrolą, warunki, tryb oraz termin rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na poszczególne kierunki studiów prowadzone w języki polskim oraz w języku angielskim były ustalane w drodze stosownych uchwał przez Senat Uczelni.

(akta kontroli str. 28 – 248)

Zmiany ww. uchwał były dokonywane przed rekrutacją na I rok studiów i nie dotyczyły kryteriów naboru, progów punktowych, trybu i terminów rekrutacji.

W przypadku gdy kilka osób uzyskało taką samą liczbę punktów, a przyjęcie ich wszystkich powodowałoby przekroczenie limitu, w ww. uchwałach przyjęto następujące uregulowanie. W przypadku uzyskania równej liczby punktów przez liczbę kandydatów większą niż wynikającą z przyznanego limitu miejsc, podstawą przyjęcia na I rok studiów będzie wyższa liczba punktów uzyskana na świadectwie dojrzałości z przedmiotu obowiązkowego⁹. Natomiast w przypadku gdy więcej kandydatów uzyska najmniejszą liczbę punktów kwalifikujących do przyjęcia na dany kierunek, a ich przyjęcie spowodowałoby przekroczenie przyznanego limitu miejsc, Uczelnia zastrzegła sobie prawo przyjęcia mniejszej niż limit liczby osób.

Przyjęto w ww. uchwałach, że liczbę punktów warunkujących przyjęcie na studia oraz obniżenie liczby punktów w przypadku niewyczerpania limitu miejsc określa Uczelniana Komisja Rekrutacyjna.

(akta kontroli str. 42 – 43, 149 i 194)

⁹ W uchwałach Senatu wskazano przedmiot obowiązkowy na każdy kierunek studiów.

Odnosząc się do przesłanek uwzględnianych przy określaniu limitów przyjęć na pierwszy rok studiów na pozostałe kierunki, do których nie odnoszą się limity określone przez Ministra Zdrowia (pielęgniarstwo, położnictwo, ratownictwo medyczne, fizjoterapia), Rektor Uczelni wyjaśnił, że limity przyjęć na te kierunki były ustalane przy uwzględnieniu tych samych wskazań jak na kierunki: lekarski i lekarsko-dentystyczny. Zapotrzebowanie rynku pracy na absolwentów poszczególnych kierunków szacowane było przez Dziekanów Wydziałów w oparciu m.in. o raport „Barometr zawodów” opracowany na zlecenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej. Jak podał dalej, propozycje limitów przyjęć przedstawiane przez Dziekanów Wydziałów były przedmiotem analiz na Kolegium Rektorsko-Dziekańskim, a przy określeniu ostatecznej propozycji limitów przedstawianej Senatowi Uczelni/Rektorowi uwzględniono również względy ekonomiczne oraz zapewnienie kandydatom na studia szerokiej oferty edukacyjnej.

(akta kontroli str. 257)

2. Opłata rekrutacyjna, pobierana przez Uczelnie była w wysokości określonej w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów¹⁰, tj. 85 zł. Informacja o wysokości tej opłaty była podana na stronie internetowej Uczelni.

Opłata za przeprowadzenie rekrutacji na studia w języku obcym również została ustalona w wysokości określonej w ww. rozporządzeniu.

(akta kontroli str. 257 – 258 i 260 – 264)

W ww. uchwałach Senatu nie podano wysokości opłaty rekrutacyjnej, wskazano natomiast, że do postępowania kwalifikacyjnego na I rok studiów może być dopuszczona osoba, która m.in. dokonała wpłaty opłaty rekrutacyjnej w wyznaczonym terminie i w wysokości ustalonej przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego podanej do wiadomości na stronie internetowej Uczelni.

Zaznaczono także, że w przypadku kandydowania na kilka kierunków, a także różne formy i poziomy kształcenia w ramach kierunków, kandydat wnosi stosowną wielokrotność opłaty rekrutacyjnej.

(akta kontroli str. 39, 43 – 44, 103, 106 – 107, 191, 195, 208, 226 i 243)

W ww. uchwałach Senatu nie zawarto uregulowań dotyczących zwolnień kandydatów z obowiązku wniesienia opłaty rekrutacyjnej, natomiast wskazano przypadki (na pisemny wniosek) zwrotu opłaty rekrutacyjnej.

Uczelnia nie ustaliła trybu i warunków zwalniania z opłaty rekrutacyjnej w oparciu o art. 79 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce¹¹, o której mowa w art. 79 ust. 2 pkt 1 tej ustawy, a także nie informowała kandydatów na studia o możliwości ubiegania się o zwolnienie z tej opłaty, co szczegółowo przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W wydanym przez Rektora zarządzeniu nr 136/2019 z dnia 9 sierpnia 2019 r. ze zmianami, zostały ustalone zasady pobierania opłat za usługi edukacyjne w Uczelni oraz zwolnienia z obowiązku uiszczania opłaty. Zapisy w tym zarządzeniu dotyczą studentów, którzy mogą się ubiegać o zwolnienie w całości lub w części z opłat za kolejny semestr studiów i nie dotyczą kandydatów na studia.

(akta kontroli str. 265 – 276)

Rektor wyjaśnił, że w okresie objętym kontrolą do Uczelni nie wpłynął wniosek o zwolnienie z opłaty rekrutacyjnej.

(akta kontroli str. 257)

¹⁰ Dz. U. z 2021 r. poz. 661 ze zm. Dalej: „rozporządzenie w sprawie studiów”.

¹¹ Dz.U. z 2022 r. poz. .574 ze zm. Dalej „Prawo o szkolnictwie wyższym”.

W latach akademickich 2019/2020, 2020/2021 i 2021/2022, opłata za studia w języku angielskim, na kierunku lekarskim wynosiła:

- I-IV rok – za semestr, odpowiednio: 24 060 zł, 24 080 zł i 25 000 zł,
- V-VI rok za rotacje kliniczne w Polsce za tydzień, odpowiednio: 1 300 zł, 1 300 zł i 1 351 zł,
- V-VI rok za rotacje kliniczne za granicą za tydzień, odpowiednio: 490 zł, 490 zł i 500 zł,
- Praktyki wakacyjne odbywane w Polsce, organizowane przez Uczelnię za cztery tygodnie, odpowiednio: 4 640 zł, 4 650 zł i 4 871 zł.

W przypadku pozostałych kierunków, opłaty za kształcenie w języku angielskim, za semestr, w ww. latach akademickich, wynosiły:

- Lekarsko – dentystyczny, odpowiednio: 25, 7 tys. zł, 25,8 tys. zł i 27,0 tys. zł,
- Pielęgniarstwo - studia I stopnia, odpowiednio: 18,1 tys. zł, 18,4 tys. zł i 16,7 tys. zł, studia II stopnia, odpowiednio: 8,2 tys. zł, 8,2 tys. zł i 7,8 tys. zł,
- Położnictwo - studia I stopnia, odpowiednio: 18,8 tys. zł, 19,4 tys. zł i 17,8 tys. zł, studia II stopnia, odpowiednio: 8,6 tys. zł, 9,0 tys. zł i 8,9 tys. zł.

Opłaty te były ustalane stosownymi zarządzeniami Rektora Uczelni¹².

(akta kontroli str. 258 – 259, 277 – 286)

Uczelnia z tytułu opłat za studia w języku obcym (angielskim) uzyskała przychody w wysokości:

- w 2019 r. – 19 179,6 tys. zł,
- w 2020 r. – 20 573,7 tys. zł,
- w 2021 r. – 18 608,4 tys. zł.

Przychody te, w poszczególnych latach, stanowiły odpowiednio 6,17%, 6,35% i 5,46% przychodów Uczelni ogółem.

(akta kontroli str. 259 i 287)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Uczelnia nie ustaliła trybu i warunków zwalniania z opłaty za przeprowadzenie rekrutacji, w oparciu o art. 79 ust. 3 Prawa o szkolnictwie wyższym, zgodnie z którym uczelnia publiczna ustala warunki i tryb zwalniania z opłat, o których mowa w ust. 1 i 2. Opłata za przeprowadzenie rekrutacji wymieniona jest w art. 79 ust. 2 pkt 1 Prawa o szkolnictwie wyższym.

Uczelnia także nie informowała kandydatów na studia o możliwości ubiegania się o zwolnienie z tej opłaty.

Zarządzenie Rektora Uczelni nr 136/2019 z dnia 9 sierpnia 2019 w sprawie zasad pobierania opłat za usługi edukacyjne, określa także zwolnienia z obowiązku uiszczania opłat, jednakże zapisy w tym rozporządzeniu dotyczą

¹² Zarządzenia: nr 93/2019 z 24 maja 2019 r. ze zm., nr 108/2020 z 29 kwietnia 2020 r. oraz nr 109/2021 z 7 lipca 2021 r. Rektora Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach w sprawie ustalenia wysokości opłaty za usługi edukacyjne świadczone w Śląskim Uniwersytecie Medycznym w Katowicach dla studiów rozpoczynających się w roku akademickim, odpowiednio 2019/2020, 2020/2021 i 2021/2022.

studentów, którzy mogą się ubiegać o zwolnienie w całości lub w części z opłat za kolejny semestr studiów (§11) i nie dotyczą kandydatów na studia.

(akta kontroli str. 265 – 276)

W wyjaśnieniach Rektor podał, że ww. zarządzenie stosuje się także do opłat za postępowanie związane z przyjęciem na studia, a ewentualne wnioski byłyby rozpatrywane odpowiednio do postanowień zawartych w tym zarządzeniu. Dodał także, że mając na uwadze zapewnienie jasnych i możliwych do bezpośredniego odczytania zasad zwalniania z tej opłaty, Uczelnia dokona odpowiedniej modyfikacji, tak aby w kolejnym procesie rekrutacyjnym sprawa ta znalazła odzwierciedlenie w wewnętrznym akcie prawnym i została podana do wiadomości kandydatów.

(akta kontroli str. 689 i 701)

NIK nie podziela zdania Rektora Uczelni, ww. zarządzenie nie zawiera żadnych zasad i terminów adekwatnych dla ubiegających się o przyjęcie na studia, którzy chcieliby złożyć wniosek o zwolnienie z opłaty rekrutacyjnej. Ponadto, uchwały Senatu Uczelni w sprawie rekrutacji na studia¹³, jednoznacznie stwierdzają, że do postępowania kwalifikacyjnego na pierwszy rok studiów może być dopuszczona osoba, która dokonała wpłaty opłaty rekrutacyjnej w terminie wyznaczonym przez Uczelnię i nie zawierają zastrzeżenia o możliwości dopuszczenia do postępowania kwalifikacyjnego osoby, która uzyskała zwolnienie z opłaty rekrutacyjnej.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

Stwierdzona nieprawidłowość, dotycząca nieustalenia trybu i warunków zwalniania z opłaty za przeprowadzenie rekrutacji, nie miała charakteru zasadniczego i nie wpłynęła na ocenę kontrolowanego obszaru.

OBSZAR

2. Realizacja programów kształcenia w zakresie obowiązujących standardów i wymogów jakościowych

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą, w zakresie realizacji standardów kształcenia Uczelnia była kontrolowana przez Polską Komisję Akredytacyjną (PKA) na kierunkach: fizjoterapia, pielęgniarstwo i położnictwo. W wydanych uchwałach, Prezydium PKA wydało pozytywną ocenę programową wizytowanych kierunków kształcenia.

(akta kontroli str. 288 – 406 i 585)

W wyniku sprawdzenia programów studiów dla cyklu kształcenia rozpoczynającego się od roku akademickiego 2021/2022, na kierunkach lekarskim, lekarsko-dentystycznym, pielęgniarstwa, położnictwa, ratownictwa medycznego i fizjoterapii stwierdzono, że programy te odpowiadały wymogom określonym przepisami rozporządzenia w sprawie standardów oraz rozporządzenia w sprawie studiów, w zakresie ogólnej liczby godzin, łącznej liczby punktów ECTS, przedmiotów kształcenia, liczby godzin i punktów ECTS w zakresie nauczania praktycznego, zakresu i liczby godzin praktyk zawodowych.

¹³ Np. uchwała nr 47/2020 z 24 czerwca 2020 r. w sprawie warunków, trybu oraz terminów rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na poszczególne kierunki studiów prowadzone w języku polskim w Śląskim uniwersytecie Medycznym w ka na rok akademicki 2021/2022, w § 6 załącznika do uchwały

Analizowane programy studiów umożliwiały studentowi wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż określono dla poszczególnych kierunków studiów w rozporządzeniu w sprawie standardów.

(akta kontroli str. 407 – 519)

W 2022 r. Krajowa Rada Akredytacji Szkół Pielęgniarek i Położnych dokonała wizytacji na kierunkach pielęgniarstwo i położnictwo, oceniając warunki realizacji procesu kształcenia przy spełnianiu określonych standardów kształcenia. W wyniku przeprowadzonych wizytacji, we wnioskach końcowych stwierdzono, że Uczelnia spełnia wymagane kryteria oceny standardów kształcenia na wizytowanych kierunkach, co stanowi podstawę do wnioskowania do Ministra Zdrowia o przyznanie Certyfikatu Akredytacyjnego na okres 5 lat.

(akta kontroli str. 766 – 804)

Odnosząc się do prowadzonej oceny programów studiów, Rektor podał, że na wszystkich kierunkach studiów prowadzonych w Uczelni, ocena programów studiów oraz ich rezultatów dokonywana była systematycznie. m.in. poprzez system anonimowych ankiet oraz spotkań Władz Rektorskich, Dziekańskich ze studentami, starostami grup oraz Samorządem Studenckim. W trakcie spotkań przedstawiane były propozycje/wnioski studentów oraz dyskutowane możliwe do wprowadzenia zmiany, tak aby stale podnosić jakość kształcenia poprzez doskonalenie programów studiów mając na względzie potrzeby przyszłych absolwentów Uczelni.

(akta kontroli str. 585 – 586)

Jak podał dalej Rektor, przedstawiciele kadry dydaktycznej (z nauk podstawowych, przedklinicznych i klinicznych), reprezentanci studentów poszczególnych kierunków oraz co do zasady interesariusze zewnętrzni - specjaliści w danej dziedzinie wchodzący w skład Rad Programowych, powołanych dla każdego kierunku studiów oraz Władze Dziekańskie, celem poprawy jakości kształcenia i doskonalenia programów studiów, dokonywali corocznego przeglądu, oceny i aktualizacji obowiązujących programów. Dziekan oraz Rady Programowe dla właściwego kierunku studiów, po przeanalizowaniu zasadności zgłaszanych wniosków, biorąc szczególnie pod uwagę zmieniające się warunki otoczenia społeczno-gospodarczego, opracowywali nowe programy z uwzględnieniem zakładanych efektów uczenia się oraz poprawności stosowania zasad systemu punktowego ECTS. Przypisywano także efekty uczenia się do danego modułu/przedmiotu. Nauczyciele jednostek realizujących dany moduł/przedmiot oceniali dobór efektów (i ewentualnie go modyfikowali) i proponowali treści programowe zapewniające uzyskanie tych efektów, sposoby weryfikacji i ustalania ocen. W kolejnym etapie Rady Programowe oraz Władze Wydziału opiniowali przygotowane karty przedmiotów, oceniając trafność i efektywność zaproponowanych treści oraz ustalali plan studiów, który jest elementem programu kształcenia i określa usytuowanie/rozkład poszczególnych modułów/przedmiotów na poszczególne semestry/lata studiów oraz liczbę punktów ECTS wymaganą do zaliczenia osiągniętych efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, a także podstawowe formy prowadzenia zajęć i ich wymiar godzinowy. W dalszej kolejności członkowie Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia dokonywali analizy oraz oceny programu, w tym zaplanowanej liczby godzin zajęć kontaktowych i przeznaczonych na pracę własną studenta dla realizacji założonych treści i efektów kształcenia dla poszczególnych modułów/przedmiotów, sprawdzali trafność doboru metod weryfikacji efektów kształcenia, weryfikowali poprawność przypisanych punktów ECTS. Następnie program studiów poddawany był pod dyskusję i zaopiniowaniu przez Senacką

Komisję ds. Studiów, Studentów oraz Programów i Jakości Kształcenia, a potem przez Senat SUM.

(akta kontroli str. 585 – 586)

W okresie objętym kontrolą, sporządzone zostały dwa sprawozdania z funkcjonowania Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w roku akademickim 2019/2020 i 2020/2021, w których zostały uwzględnione wyniki sprawozdań z ocen dokonywanych przez Podzespoły ds. Jakości Kształcenia działające w obrębie poszczególnych Wydziałów Uczelni. Na przykładzie trzech wybranych sprawozdań Podzespołów ds. Jakości Kształcenia, za rok akademicki 20/21, sporządzonych dla kierunków lekarskiego, lekarsko-dentystycznego i położniczego, stwierdzono, że sprawozdania te zostały opracowane m.in. w oparciu o wyniki hospitowanych zajęć i ankiet przeprowadzonych wśród studentów i doktorantów. W sprawozdaniach tych w zakresie oceny procesu kształcenia nie stwierdzono nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 520 – 584)

Na przykładzie trzech programów studiów z roku akademickiego 2020/2021 dla kierunków lekarskiego, lekarsko – dentystycznego oraz pielęgniarstwa, stwierdzono, że ocenę tych programów dokonywano w połączeniu z oceną uzyskiwanych rezultatów kształcenia. W przypadku dwóch programów (dla kierunków lekarskiego i lekarsko – dentystycznego), ich ocena została dokonana na posiedzeniu Rad Programowych Wydziałów, w przypadku trzeciego programu – na posiedzeniu Wydziałowej Komisji Programowej dla kierunku pielęgniarstwo. W dwóch przypadkach dziekani podjęli decyzje o niewprowadzaniu zmian do programów studiów na następny cykl kształcenia, a w trzecim przypadku, Dziekan Wydziału Nauk Medycznych w Katowicach

wystąpił do Rektora o wprowadzenie zmian w programie studiów w nowym cyklu kształcenia, jednakże – jak wyjaśnił Rektor, po analizie realizacji programu kształcenia na obu Wydziałach Nauk Medycznych – w Katowicach i w Zabrze, oraz możliwości organizacyjnych i kadrowych, nie wprowadzono zmian.

(akta kontroli str. 948 – 1002)

Z przedstawionych informacji wynika, że ocena programów studiów, o której mowa w § 7 ust. 1 rozporządzenia w sprawie studiów, dokonywana była jednocześnie z procesem ich przygotowywania (modyfikacji) na następny cykl szkoleniowy i nie został ustalony sposób jej dokonywania.

W Uczelni opracowywano, dla kierunków studiów ujętych w rozporządzeniu w sprawie standardów, programy praktyk zawodowych, przypisując im wymiar godzinowy, formę czas trwania i liczbę punktów ECTS zgodne z wymaganiami określonymi w ww. rozporządzeniu. Dla praktyk zawodowych opracowane zostały karty przedmiotu (sylabus), w których określono treści programowe i przypisane do nich efekty uczenia oraz sposoby ich weryfikacji (m.in. obserwacja ciągła, ocena aktywności w trakcie praktyki). Osiągnięte w trakcie praktyk efekty uczenia się były dokumentowane w dziennikach praktyk / indeksach kształcenia praktycznego, opracowanych na potrzeby danego kierunku studiów i potwierdzane indywidualnie w odniesieniu do każdego studenta, przez kierownika jednostki, w której student odbywa praktykę. Potwierdzenie i zaliczenie praktyki dokonywał kierownik jednostki, potwierdzając jednocześnie osiągnięcie umiejętności, określonych w programie praktyki, w tym celu Uczelnia opracowała formularz dla kierunku i roku kształcenia.

Jak podał Rektor, umowy ramowe, zawierane pomiędzy Uczelnią a podmiotem, w którym odbywały się praktyki, określały szczegóły odbywania przez studentów

praktyk zawodowych oraz zobowiązywały te podmioty do nadzoru/weryfikacji realizacji programu praktyk opracowanego przez Uczelnię.

Praktyki były hospitowane - zgodnie z procedurą hospitacji praktyk, opiekunowie praktyk dokonywali ich hospitacji w minimum 10% losowo wybranych miejsc odbywania praktyk wskazanych dla kierunku studiów, a z przeprowadzonej hospitacji sporządzali dokument podsumowujący. Opiekunowie praktyk sporządzali sprawozdanie z ich przebiegu, które przekazywali Kierownikowi/Koordinatorowi praktyk, a zbiorcze sprawozdanie przedkładane było Przewodniczącemu Podzespołu ds. Jakości Kształcenia dla danego kierunku studiów.

(akta kontroli str. 587 – 588 i 615 – 635)

W okresie objętym kontrolą, procedurę opracowania i zatwierdzania programów studiów określała uchwała Senatu Uczelni nr 115/2012 z 30 maja 2012 r. w sprawie wytycznych dla rad wydziałów w zakresie uchwalania planów studiów i programów kształcenia na studiach pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych studiach magisterskich prowadzonych w Śląskim Uniwersytecie Medycznym w Katowicach (ze zm.)¹⁴. Zgodnie z zawartą w tej regulacji procedurą, uchwalanie planów studiów i programów kształcenia zostało przypisane radom wydziałów, które - według obowiązującego statutu - w Uczelni nie działają.

(akta kontroli str. 588, 636 – 643 i 685)

Rektor wyjaśnił, że - w okresie objętym kontrolą, procedura opracowania programów studiów następowała w oparciu o ww. uchwałę Senatu Uczelni nr 115/2012, z uwzględnieniem zmian w zakresie struktury organizacyjnej Uczelni. Odnosząc się do nieaktualniania procedury ustalania programów studiów, w związku z wejściem w życie Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce, Rektor podał, że wejście w życie tej ustawy determinowało dostosowanie regulacji wewnętrznych w wielu zasadniczych obszarach funkcjonowania uczelni. Konsekwencją powyższego stało się ustalenie priorytetowych regulacji, w których wprowadzenie zmian było niezbędne albo wynikało z obowiązującego prawa, a na proces dostosowawczy miał też wpływ stan epidemii, wymuszający wdrożenie przepisów wewnętrznych zapewniających organizację kształcenia w tych warunkach. Jak wyjaśnił dalej, procedura uchwalania programów studiów w nowym porządku prawnym, nie budziła wątpliwości interpretacyjnych, dodał także, że dla zapewnienia spójności wewnętrznych regulacji, zostanie Senatowi przedstawiona propozycja uchylecia ww. uchwały.

(akta kontroli str. 690 – 691)

Na próbie jednego programu studiów dla kierunku lekarskiego, badając poszczególne etapy jego tworzenia do momentu przyjęcia programu studiów uchwałą Senatu Uczelni, ustalono, że program studiów dla tego kierunku w roku akademickim 2022/2023 został przygotowany zgodnie z procedurą Uczelni przy uwzględnieniu zmian w zakresie struktury organizacyjnej, po zaopiniowaniu przez właściwy organ samorządu studenckiego.

Dziekan Wydziału Nauk Medycznych w Katowicach, powołał Radę Programowa dla kierunku lekarskiego, która zaakceptowała przedłożone jej propozycje zmiany w programie studiów, następnie pozytywnie zaopiniowała projekt programu studiów,

¹⁴ Od 1 października 2022 r. obowiązywać będzie uchwała Senatu Uczelni nr 92/2022 z 30 maja 2022 r. w sprawie wprowadzenia Procedury weryfikacji osiągania zakładanych efektów uczenia się na poziomie kształcenia 6PRK, 7PRK i 8PRK w Śląskim Uniwersytecie Medycznym w Katowicach.

stosowną uchwałą, Senacka Komisja ds. Studentów oraz Programów i Jakości Kształcenia Uczelni, a Senat Uczelni¹⁵ uchwalili programy studiów rozpoczynających się od roku akademickiego 2022/2023.

(akta kontroli str. 929 – 947)

Po wejściu w życie Prawa o szkolnictwie wyższym, zgodnie z art. 63 ust. 2 Prawo o szkolnictwie wyższym, zajęcia dla studentów, którzy rozpoczęli naukę od roku akademickiego 2018/2019, były prowadzone rozdzielnie dla studiujących stacjonarnie i dla studiujących niestacjonarnie. Studenci, którzy rozpoczęli naukę przed ww. rokiem akademickim, w dalszym ciągu mieli zajęcia w oparciu o przyjęty system i nie dokonywano zmian w tym zakresie (studentom nie zmieniano przydziału do grup).

Jak wyjaśnił Rektor, powyższe wynikało z art. 265 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce¹⁶, który stanowił, że studia rozpoczęte przed rokiem akademickim 2019/2020 prowadzi się na podstawie dotychczasowych programów kształcenia.

W okresie objętym kontrolą, zgodnie z art. 63 ust. 3 Prawa o szkolnictwie wyższym, liczba studentów studiujących na studiach stacjonarnych nie była mniejsza od liczby studentów studiujących na studiach niestacjonarnych. Według stanu na koniec roku 2019, 2020 i 2021 r., liczba studentów studiów stacjonarnych wynosiła: 9 092, 9 137 i 9 144, natomiast liczba studentów studiów niestacjonarnych wynosiła: 1 210, 1 130 i 1 093.

(akta kontroli str. 588 i 591 – 601)

W okresie objętym kontrolą, według stanu na 31 grudnia 2019 r., 2020 r. i 2021 r. liczba studentów i liczba nauczycieli, w podziale na poszczególne tryby, kształtowała się następująco na wybranych kierunkach:

- Lekarskim: studentów na studiach stacjonarnych było, odpowiednio: 3 678, 3 773 i 3 824, na studiach niestacjonarnych, odpowiednio: 551, 530 i 506, łącznie studentów było, odpowiednio: 4 229, 4 303 i 4 330, natomiast nauczycieli było, odpowiednio: 2 020, 2 005 i 2 014,
- Lekarsko-dentystyczny: studentów na studiach stacjonarnych było, odpowiednio: 532, 577 i 570, na studiach niestacjonarnych, odpowiednio: 193, 206 i 180, łącznie studentów było, odpowiednio: 725, 783 i 750, natomiast nauczycieli było, odpowiednio: 436, 425 i 421,
- Pielęgniarstwo (I stopnia): studentów na studiach stacjonarnych¹⁷ było odpowiednio: 718, 733 i 731, natomiast nauczycieli było, odpowiednio: 238, 276 i 264,
- Pielęgniarstwo (II stopnia), studentów na studiach stacjonarnych było odpowiednio: 263, 270 i 269, studentów na studiach niestacjonarnych - odpowiednio: 30, 24 i 37, łącznie studentów było, odpowiednio: 293, 294 i 306, natomiast nauczycieli było odpowiednio: 111, 105 i 94
- Położnictwo (I stopnia): studentów na studiach stacjonarnych było, odpowiednio: 374, 394 i 414, natomiast nauczycieli było, odpowiednio: 194, 172 i 175,
- Położnictwo (II stopnia): studentów na studiach stacjonarnych było, odpowiednio: 178, 180 i 189, studentów na studiach niestacjonarnych

¹⁵ Uchwała nr 43/2022 z 29 czerwca 2022 r..

¹⁶ Dz. U. poz. 1669, ze zm.

¹⁷ W trybie niestacjonarnym studia I stopnia na kierunkach pielęgniarstwo, położnictwo i ratownictwo medyczne nie były prowadzone.

było, odpowiednio: 65, 87 i 130, łącznie studentów było, odpowiednio: 243, 267 i 319, natomiast nauczycieli było, odpowiednio: 68, 72 i 67,

- Ratownictwo medyczne (I stopnia): studentów na studiach stacjonarnych było, odpowiednio: 130, 136 i 126, natomiast nauczycieli było, odpowiednio: 264, 267 i 277,
- fizjoterapia (studia magisterskie): studentów na studiach stacjonarnych było, odpowiednio: 471, 607 i 749, studentów na studiach niestacjonarnych było, odpowiednio: 120, 137 i 177, łącznie studentów było, odpowiednio: 591, 744 i 926, natomiast nauczycieli było, odpowiednio: 223, 247 i 235,
- fizjoterapia (studia II stopnia): studentów na studiach stacjonarnych było, odpowiednio: 252 i 133 (według stanu na 31 grudnia 2021 r. studia nie były prowadzone – kierunek wygaszany), studentów na studiach niestacjonarnych było, odpowiednio: 150, 98 i 32. łącznie studentów było, odpowiednio: 402, 231 i 32, natomiast nauczycieli było, odpowiednio: 118, 107 i 25.

Ogółem w Uczelni, według stanu na koniec 2019, 2020 i 2021 r., liczba nauczycieli wynosiła, odpowiednio: 1 311, 1 340 i 1 375, natomiast liczba studentów wynosiła, odpowiednio: 10 311, 10 267 i 10 237.

W okresie objętym kontrolą, relacja pomiędzy liczbą nauczycieli akademickich i liczbą studentów w Uczelni kształtowała się na podobnym poziomie.

(akta kontroli str. 589 i 702 – 704)

W okresie objętym kontrolą do Uczelni nie wpłynęła żadna skarga dotycząca realizacji programu kształcenia.

(akta kontroli str.590)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

OBSZAR

3. Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia

Opis stanu
faktycznego

1. W celu nadzoru nad jakością kształcenia w Uczelni wprowadzono Uczelniany System Zapewnienia Jakości Kształcenia¹⁸.
W uchwale Senatu wprowadzającej ww. System, podano, że celem jego działania było zapewnienie jakości kształcenia oraz jej monitorowanie i doskonalenie. Strukturę ww. Systemu, oprócz władz Uczelni, tworzył Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia oraz Podzespoły ds. Jakości Kształcenia. Podzespoły zostały zobowiązane do składania corocznych sprawozdań z dokonywanych ocen, ze wskazaniem nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu jakości kształcenia oraz obszarów wymagających działań naprawczych lub doskonalących, a Uczelniany Zespół – do przedstawiania Rektorowi raz w roku raportu z funkcjonowania Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Rektor, stosownymi zarządzeniami

¹⁸ Uchwałą nr 24/2021 Senatu Uczelni w sprawie wprowadzenia „Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Śląski Uniwersytecie Medycznym w Katowicach”, poprzednio zakres ten regulowała uchwała Senatu nr 44/2010 r. z dnia 22 grudnia 2010 r.

powołał skład Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia oraz osiem Podzespołów ds. Jakości Kształcenia i ich skład.

(akta kontroli str. 867 – 868, 883 – 906 i 1003 – 1033)

W Uczelni, zadania przypisane komisji właściwej do wewnętrznej oceny jakości kształcenia, o której mowa w § 5 rozporządzenia z dnia 20 sierpnia 2012 r. Ministra Zdrowia w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących kształcenia pielęgniarek i położnych¹⁹, realizował Podzespół ds. Jakości Kształcenia dla kierunków coaching medyczny, elektroradiologia, fizjoterapia, pielęgniarstwo, położnictwo.

Do zadań wszystkich podzespołów ds. jakości kształcenia należała realizacja zadań Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w celu zapewnienia krajowych i międzynarodowych standardów akademickich i obejmowała m.in. monitorowanie procesów kształcenia poprzez analizę i/lub ocenę:

- zakładanych efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji społecznych,
- zgodności programów studiów z zakresu wiedzy umiejętności i kwalifikacji społecznych niezbędnych do osiągnięciach zakładanych efektów uczenia się,
- spójności zakładanych efektów uczenia się z treściami kształcenia i metodami dydaktycznymi,
- prawidłowości stosowanego systemu punktów ECTS,
- zgodności kart poszczególnych modułów/przedmiotów z programem studiów oraz z zakładanymi efektami uczenia się,
- kwalifikacji absolwenta,
- wyników hospitacji wszystkich zajęć dydaktycznych.

Podzespół ten składał corocznie sprawozdanie z dokonanych ocen. Na podstawie m.in. tego sprawozdania, sporządzany był roczny raport dotyczący funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uczelni²⁰.

(akta kontroli str. 545 – 584, 691 – 700 i 900 – 906)

W okresie objętym kontrolą zajęcia dydaktyczne były hospitowane. Członkowie Podzespołów ds. Jakości Kształcenia dla każdego kierunku studiów, zgodnie z harmonogramem hospitacji, oceniali zajęcia dydaktyczne prowadzone w formie stacjonarnej i z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Przeprowadzone hospitacje objęły wszystkie formy zajęć dydaktycznych, tj.: wykłady, seminaria, ćwiczenia, zajęcia praktyczne oraz praktyki przewidziane planem studiów.

W toku hospitacji oceniano:

- dostępność informacji dla studentów umieszczonych na stronach internetowych, określających zasady uczestnictwa w zajęciach, usprawiedliwienia nieobecności, ustalania oceny z przedmiotu, formy egzaminu, karty przedmiotu/sylabusu, terminów konsultacji oraz kryteriów zaliczania i możliwości komunikowania się z prowadzącym podczas zajęć,
- prowadzących zajęcia dydaktyczne w zakresie organizacji zajęć, (punktualność, wykorzystanie czasu, tempo zajęć), przygotowanie i prowadzenie zajęć (dobór i przygotowanie środków dydaktycznych,

¹⁹ Dz. U. poz. 970; dalej: rozporządzenie w sprawie wymogów kształcenia pielęgniarek i położnych

²⁰ Zgodnie z Uczelnianym Systemem Zapewnienia Jakości Kształcenia, przyjętym uchwałą nr 24/2021 Senatu Uczelni w dniu 24 marca 2021 r.

atrakcyjność stosowanych metod), treści zajęć (spójność zajęć w odniesieniu do założonych efektów uczenia się zawartych w karcie przedmiotu/sylabusie, poprawność prezentowanych treści, jasny i zrozumiały przekaz), formy zajęć (zgodności z formą zajęć określoną w karcie przedmiotu/sylabusie), kontaktu ze studentami (aktywizowanie, komunikatywność, poprawność językowa, kultura osobista, życzliwość, takt, zaangażowanie).

Przeprowadzone hospitacje nie wykazały istotnych nieprawidłowości, a sformułowane uwagi dotyczyły m.in.:

- niedostosowania wielkości sal do liczebności grup studenckich,
- niskiej frekwencji studentów na wykładach,
- braku stron internetowych w niektórych jednostkach,
- powtarzającej się tematyki zajęć,
- spóźnień prowadzących na zajęcia,
- zamieszczania z opóźnieniem na platformie e-learningowej materiałów do zajęć,
- zbyt dużej ilości materiałów do samodzielnego opracowania przez studentów w krótkim czasie,
- niewystarczającej umiejętności prowadzących zajęcia w obsłudze platformy e-learningowej.

Podjęte działania naprawcze dotyczyły m.in.:

- przeanalizowania liczebności utworzonych grup pod względem i zgodności z obowiązującymi w Uczelni przepisami,
- zwiększenia liczby wykładów prowadzonych w formie e-learningu,
- założenia stron internetowych zawierających informacje związane z nauczaniem poszczególnych przedmiotów na stronach danych jednostek,
- aktualizacji treści e-learningowych z każdym nowym rokiem akademickim,
- wprowadzenia, w zakresie kształcenia na odległość, na stronie internetowej SUM wsparcia dla pracowników Uniwersytetu w formie dodatkowych szkoleń.

Hospitacje praktyk zawodowych zostały przeprowadzone przez opiekunów praktyk, którzy oceniali m.in. wykonywanie powierzonych zadań, aktywność/zaangażowanie studenta, punktualność i właściwe zarządzanie czasem, komunikatywność. Hospitacje praktyk zawodowych nie wykazały nieprawidłowości, a studenci ocenili pozytywnie umożliwienie im, w okresie objętym pandemią, zaliczanie praktyk zawodowych na podstawie odbytego wolontariatu.

(akta kontroli str. 552, 580 i 869 – 871)

Zarządzeniem nr 164/2021 z 11 października 2021 r. w sprawie procesu oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów i doktoratów Uczelni Rektor ustalił wzór ankiety oceny pracy dydaktycznej prowadzącego zajęcia. Zgodnie z przyjętą procedurą, na stronie internetowej²¹ Uczelni dostępna była, w okresie roku akademickiego, ankieta w formie elektronicznej, system zapewniał anonimowość wypełniających ją studentów i doktorantów. Ocenę pracy konkretnego nauczyciela można było dokonać jeden raz w danym roku akademickim, wyniki ankiet były generowane przez system, wyliczane jako średnia arytmetyczna i przekazywane do Prorektora ds. Studiów i Studentów w terminie 14 dni od zakończenia okresu dostępności ankiety. Ankiety były dostępne po polsku i po angielsku.

(akta kontroli str. 754 – 763)

Odsetek studentów wypełniających ww. ankietę nie był wysoki i wynosił od 0,97% w roku akademickim 2019/2020 (Wydział Nauk o Zdrowiu w Katowicach) do 16%

²¹ <https://ankieta.sum.edu.pl/>

w r.a. 2021/2022 (Wydział Nauk Medycznych w Katowicach). Jak wyjaśnił Rektor, podejmowane przez Władze Uniwersytetu oraz samorząd studentów działania w zakresie aktywizacji studentów do wypełniania ww. ankiety pozostały mało efektywne, przez co niewielka zwrotność ankiet utrudnia kompleksową ocenę potencjału dydaktycznego nauczycieli i wiarygodne wnioskowanie.

Jak podał dalej, wyniki ankiet były przedmiotem analizy na posiedzeniach Wydziałowych Zespołów ds. Jakości Kształcenia/Podzespołów ds. Jakości Kształcenia, Kolegium Dziekańskiego, a uwagi studentów wyrażone w ankietach poddawane były dyskusji na posiedzeniach Rad Programowych. Analiza ankiet wykazała, że większość nauczycieli jest bardzo dobrze i dobrze oceniana, zarówno pod względem przygotowania jak i sposobu prowadzenia zajęć, w tym zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz warunków zaliczenia przedmiotu, w ankietach zwracano uwagę na niewłaściwą komunikację interpersonalną wykładowców ze studentami w trakcie zajęć dydaktycznych, niepunktualność prowadzących i niewłaściwą organizację zajęć.

(akta kontroli str. 871 – 874)

Ponadto, zarządzeniem Nr 8/2022 z dnia 20 stycznia 2022 r. w sprawie: ewaluacji metod oraz form wsparcia studentów, doktorantów i pracowników w rozwoju naukowym, społecznym i zawodowym w Uczelni, Rektor, od roku akademickiego 2021/2022, wprowadził „*Procedurę ewaluacji metod oraz form wsparcia studentów, doktorantów i pracowników w rozwoju naukowym, społecznym i zawodowym w Śląskim Uniwersytecie Medycznym w Katowicach*”. W oparciu o tę procedurę, udostępniono ankietę²² elektroniczną pozwalającą na jakościową ocenę wsparcia: ocenę warunków socjalno-bytowych w domach studenckich, dostępności informacji na temat możliwego wsparcia, dostępności prowadzących zajęcia, możliwości uzyskania pomocy, dostępności regulaminów i warunków przyznawania środków pomocy materialnej oraz oceny procesu przyznawania środków pomocy materialnej, analizę zakresu, poziomu i skuteczności systemu wsparcia ze strony obsługi administracyjnej w obszarach związanych z kształceniem, pomocą materialną, finansami studentów i doktorantów, formy informowania studentów o podejmowanych działaniach. Odsetek studentów wypełniających ww. ankietę nie był wysoki i wynosił od 2% do 6%²³.

(akta kontroli str. 805 – 866 i 873)

Jak podał Rektor, wśród studentów przeprowadzono audyt wewnętrzny²⁴, dotyczący oceny jakości kształcenia, który wykazał, że większość ankietowanych była zadowolona z zajęć on-line i dopuszczała formę zdalną jako dodatkową formę kształcenia, ankietowani zwracali uwagę, że zajęcia praktyczne winny być realizowane w formie stacjonarnej (ocena zarówno studentów, jak i nauczycieli akademickich), w ich ocenie zaangażowanie studentów i nauczycieli akademickich podczas zajęć on-line było mniejsze niż podczas zajęć stacjonarnych. Nauczyciele akademicy zwrócili również uwagę na trudności w weryfikacji wiedzy zdobytej przez studentów, a studenci podnieśli kwestię utrudnionej komunikacji z nauczycielami akademickimi podczas nauczania zdalnego. Analiza wyników badania ankietowego wskazała również konieczność etapowego poszerzenia dostępności do infrastruktury sprzętowej Uczelni oraz zapewnienie szkoleń ciągłych z zakresu obsługi i funkcjonalności platform, niezbędnych do prawidłowej realizacji procesu

²² Dostępna od 1 do 30 czerwca 2022 r.

²³ Wyniki tej ankiety zostaną opracowane po zakończeniu niniejszej kontroli NIK.

²⁴ W okresie 12 – 31 stycznia.2021 r.

dydaktycznego w formie zdalnej. Udział w tej ankiecie wzięło 26% studentów i 30% nauczycieli.

(akta kontroli str. 873 – 874)

Rektor wyjaśnił, że wyniki ankiet dotyczących oceny jakości kształcenia i nauczycieli przeprowadzonych wśród studentów i prowadzących zajęcia były wykorzystywane przy ocenie procesu kształcenia, w tym przebudowywaniu/doskonaleniu programów studiów, do stałego monitorowania bieżących potrzeb, zarówno studentów jak i dydaktyków, m.in. przy wprowadzaniu pożądaných regulacji wewnętrznych, przy dokonywaniu okresowej oceny pracowników badawczo-dydaktycznych oraz dydaktycznych, a także przy awansach oraz zmianie stanowiska pracy pracowników i przy opiniowaniu wniosków o nagrody dydaktyczne.

(akta kontroli str. 875 – 876)

W Uczelni do oceny stopnia realizacji efektów uczenia się osiągniętych przez studentów kierunku lekarskiego, lekarsko-dentystycznego oraz pielęgniarstwa i położnictwa wykorzystywano mierniki jakościowe i ilościowe. Wykorzystywane mierniki jakościowe to: wnioski z hospitacji zajęć, opinie promotorów i oceny recenzentów prac dyplomowych (dot. kierunku pielęgniarstwo i położnictwo), opinie nauczycieli, studentów/absolwentów, pracodawców oraz interesariuszy zewnętrznych. Natomiast wykorzystywane mierniki ilościowe to:

- a) wyniki Lekarskiego Egzaminu Końcowego oraz Lekarsko-Dentystycznego Egzaminu Końcowego,
- b) oceny z egzaminów, w tym z egzaminu dyplomowego w odniesieniu do kierunku pielęgniarstwo i położnictwo,
- c) oceny z zaliczeń, kolokwiiów,
- d) odsetek studentów, którzy obronili pracę dyplomową w terminie (dot. kierunku pielęgniarstwo i położnictwo),
- e) odsetek prac dyplomowych odrzuconych przez Jednolity System Antyplagiatowy (dot. kierunku pielęgniarstwo i położnictwo),
- f) odsetek studentów zdających egzaminy w pierwszym terminie,
- g) odsetek studentów z wpisem warunkowym i powtarzających rok studiów,
- h) odsetek studentów aktywnie działających w kołach naukowych, projektach badawczych, konferencjach,
- i) liczba publikacji, których autorami/współautorami są studenci,
- j) liczba studentów nagrodzonych/wyróżnionych przez instytucje pozauczelniane.

(akta kontroli str. 875)

Rektor wyjaśnił, że w oparciu o stosowane mierniki uzyskano poprawę efektów uczenia się, szczególnie biorąc pod uwagę rok akademicki 2020/2021, gdy zauważono spadki wyników w określonych obszarach spowodowane pandemią COVID-19.

Jak podał dalej Rektor:

- 1) poprawiono wyniki Lekarskiego Egzaminu Końcowego oraz Lekarsko-Dentystycznego Egzaminu Końcowego - wszyscy absolwenci przystępujący po raz pierwszy do egzaminu LEK w sesji jesiennej 2021 zdali egzamin z oceną pozytywną, plasując kierunek lekarski Uczelni na piątym miejscu w Polsce, a absolwenci przystępujący po raz pierwszy do egzaminu LDEK w sesji jesiennej 2021 uzyskali 100% zdawalności, plasując kierunek lekarsko-dentystyczny na czwartym miejscu w Polsce,
- 2) w roku akademickim 2021/2022 trzech studentów, w porównaniu do roku poprzedniego (dwóch studentów) uzyskało stypendium Ministra Zdrowia

- za znaczące osiągnięcia naukowe lub sportowe oraz wzrosła liczba studentów uprawnionych do stypendiów Rektora²⁵,
- 3) spadła liczba studentów Uczelni powtarzających rok studiów (ze 145 osób w r.a. 2019/2020 i 81 osób w r.a. 2020/2021,) spadek powtarzań o 55% i skierowanych na warunkowy wpis na kolejny rok studiów (104 osoby w r.a. 2019/2020 i 68 osób w r.a. 2020/2021) spadek warunkowych wpisów o 65%,
 - 4) udział studentów Uczelni w działalności naukowej (np. wyróżnienie studentek Wydziału Nauk Medycznych w Katowicach w ogólnopolskim konkursie StRuNa 2019²⁶,
 - 5) udział studentów SUM w zakresie realizacji programu kształcenia (np. w Turnieju Wiedzy Fizjologicznej "Wielka Synapsa", w 2022 r. - II i III miejsce),
 - 6) studenci kierunku lekarskiego zakwalifikowali się w 2019 roku do ścisłego finału inicjatywy Forbs'a i biura McKinsey & Company za pomysł i założenie aplikacji mobilnej IRBA zajmującej się analizą danych istotnych medycznie z popularnych opasek wearable przy użyciu sztucznej inteligencji),
 - 7) Uczelnię zaliczono (według notowań Center for World University Rankings na lata 2020–21) do 5% czołowych Uczelni na świecie, co dało 12 lokatę w Polsce,
 - 8) w 2020 r. - honorowe wyróżnienie „Laur Medyczny im. Doktora Wacława Mayzla” Polskiej Akademii Nauk studenta VI roku kierunku lekarskiego za cykl 3 publikacji pt. „Niestandardowa diagnostyka w szczególnych populacjach chorych z ciężkimi schorzeniami serca”,
 - 9) studenci Uczelni zostali finalistami konkursu studenckiego Studencki Nobel 2021 w kategorii Działalność Społeczna,
 - 10) w 2022 r. studentka III roku położnictwa SUM znalazła się wśród trzech najlepszych studentek położnictwa w Polsce w ramach konkursu o tytuł Położnej Przyszłości,
 - 11) studentki Uczelni, podczas konferencji OPORTO BIOMEDICAL CONGRESS, która odbyła się w kwietniu 2022 r., zdobyły pierwsze miejsce w konkursie prac oryginalnych i opisów przypadków²⁷,
 - 12) Minister Edukacji i Nauki w 2022 r. zakwalifikował do finansowania sześć projektów z 17 złożonych przez Koła Naukowe Uczelni na kwotę 214,1 tys. zł.

(akta kontroli str. 875 – 876)

Po zakończeniu roku akademickiego 2019/2020 oraz 2020/2021²⁸ sporządzono sprawozdania z oceny realizacji wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia. Sprawozdanie (2019/2020) i raport (2020/2021) z funkcjonowania Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia publikowane były na stronie internetowej Uczelni.

Raport za rok akademicki 2020/2021 nie zawierał wniosków dotyczących poprawy jakości kształcenia, ujęte w nim uwagi zgłaszane przez studentów dotyczyły czasu

²⁵ Np. III rok studiów na kierunku lekarskim Wydziału Nauk Medycznych w Zabrze: r.a. 2019/2020 – 107 studentów, 2020/2021 – 176 studentów i 2021/2022 – 257 osób.

²⁶ Za projekt „Przyszłość obrazowania gruczołów piersiowych – wartość prognostyczna intensywności wzmocnienia w badaniu mammografii spektralnej (Contrast-Enhanced Spectral Mammography – CESM)

²⁷ Wystąpiły z opisem przypadku pt. „Long and meandering journey to kidney transplant- a case of 5-year-old boy with end renal stage disease In the course of the posterior urethral valve”.

²⁸ Za rok akademicki 2021/2022 sprawozdanie będzie złożone przez Podzespoły ds. Jakości Kształcenia do 15 listopada 2022 r.

i terminu udostępniania zajęć na platformie internetowej, niepełnych informacji dotyczących formy zajęć, kryteriów zaliczenia oraz zbyt dużych grup ćwiczeniowych w Centrum Dydaktyki i Symulacji Medycznej w Katowicach – studenci wnioskowali o zwiększenie liczby godzin zajęć w Centrum. Uwagi dotyczyły także punktualności nauczycieli, wykorzystania czasu pracy zajęć oraz kontaktów interpersonalnych.

(akta kontroli str. 877 – 879 i 520 - 533)

Jak wyjaśnił Rektor, w związku ze zgłoszonymi uwagami, podjęte działania naprawcze w ramach poszczególnych wydziałów/kierunków studiów prowadzonych w Uczelni, w okresie objętym kontrolą, dotyczyły m.in.:

- wprowadzenia standaryzacji zasad przeprowadzania egzaminów/zaliczeń testowych,
- wprowadzenia standaryzacji praktycznych egzaminów dla kierunkowych przedmiotów klinicznych, odbywających się przy łóżku chorego lub w warunkach symulowanych,
- doskonalenia i upowszechniania elektronicznego systemu zdawania egzaminów i zaliczeń testowych,
- opracowania jednolitych stron internetowych jednostek,
- opracowania harmonogramu hospitacji praktyk zawodowych uwzględniającego jednostki, które nie w pełni wywiązywały się ze swych zadań oraz opracowania dodatkowej ankiety w celu wyjaśnienia przyczyn wątpliwej oceny dotyczącej realizacji praktyk zawodowych,
- zwiększenia atrakcyjności zajęć m.in. poprzez urozmaicenie form ćwiczeń i zwiększenie ilości dostępnego sprzętu, co odbywa się sukcesywnie w miarę możliwości Uczelni,
- przeprowadzenia systematycznych remontów Domów studenta (wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, remont sanitariatów wraz z wymianą pionów sanitarnych, naprawa posadzek wraz z wymianą wykładzin, wykonanie termomodernizacji).

(akta kontroli str. 877 – 879)

Odnosząc się do badania opinii absolwentów w momencie ukończenia studiów, Rektor podał, że w roku akademickim 2018/2019 Uczelnia przeprowadziła pilotażowe badanie ankietowe wśród absolwentów Wydziału Nauk Farmaceutycznych w trakcie zorganizowanego dyplomatorium. Przedmiotem badania była m.in. ocena programu i organizacji studiów, treści przedmiotów realizowanych w trakcie studiów, przydatności poszczególnych przedmiotów oraz wiedzy i umiejętności jej przekazywania przez nauczycieli akademickich. Wyniki ankiet zostały wykorzystane w trakcie opracowywania nowych programów studiów. Zdaniem Rektora, taka forma ankietyzacji spełniła oczekiwania Uczelni m.in. poprzez łatwe dotarcie do respondentów, a tym samym wysokiej zwrotności ankiet i miała zostać wdrożona na pozostałych Wydziałach Uczelni, jednakże wprowadzony stan pandemii uniemożliwił przeprowadzenie w latach 2020-2021 badania opinii absolwentów w powyższej formie.

(akta kontroli str. 879)

Odnosząc się do monitorowania karier absolwentów, Rektor wyjaśnił, że ostatnie badanie w tym zakresie przeprowadzone było na grupie absolwentów, którzy ukończyli studia w roku akademickim 2017/2018, W prowadzonych badaniach udział brało 15% absolwentów – co powodowało, jego zdaniem, że grupa respondentów była niereprezentatywna. Rektor podał, że źródłem informacji dla Uczelni był monitoring karier studentów i absolwentów, prowadzony przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego na podstawie art. 352 Prawa o szkolnictwie wyższym. Ponadto, jak wyjaśnił Rektor, Uczelnia monitoruje wyniki badania pn. *Barometr Zawodów*,

dostępne pod adresem <https://barometrzwodow.pl>. Opracowanie to, realizowane od 2015 roku było badaniem jakościowym i powstaje osobno dla każdego powiatu. Jak podał Rektor, z analizy ww. opracowania wynika, że absolwenci studiów prowadzonych przez Uczelnię nie mają problemów z zatrudnieniem w wyuczonym zawodzie. Podał także, że Uczelnia utrzymuje stały kontakt z absolwentami, którzy znajdują zatrudnienie w Uczelni oraz w szpitalach klinicznych, dla których Uczelnia jest Podmiotem tworzącym, a także z absolwentami, którzy są członkami organizacji zawodowych, np. Okręgowej Rady Pielęgniarek i Położnych, współpracujących z Uczelnią.

(akta kontroli str. 879)

2. Uwagi dotyczące kadry Uczelni zostały zawarte w uchwale nr 739/2019 PKA z 10 października 2019 r. w sprawie oceny programowej dla kierunku analityka medyczna. Wyrażając pozytywną ocenę programową na tym kierunku, PKA, zaleciła ukierunkowanie polityki kadrowej na zatrudnianie młodej kadry naukowej i systematyczne niwelowanie luki pokoleniowej, zwiększenie zatrudnienia osób posiadających doświadczenia zawodowe zdobyte poza Uczelnią oraz zmniejszenie obciążenia kadry pracą dydaktyczną. Po poinformowaniu przez Uczelnię o podjętych działaniach w celu realizacji ww. zaleceń, polegających na zatrudnieniu nowych nauczycieli akademickich i zmniejszeniu obowiązkowego rocznego wymiaru zajęć dydaktycznych dla pracowników badawczo-dydaktycznych, PKA potwierdziła wykonanie zaleceń – w uchwale nr 180/2020 z 7 maja 2020 r.

(akta kontroli str. 881 – 882 i 1274 – 1280)

W wyniku wizytacji kierunku położnictwa, w raporcie zespołu oceniającego PKA (6-7 listopada 2020 r.) stwierdzono nieprawidłową obsadę zajęć dydaktycznych w przypadku zajęć praktycznych z dziewięciu przedmiotów w ramach studiów I stopnia oraz jednego przedmiotu w ramach studiów II stopnia, prowadzonych przez około 40 osób, ponieważ, zdaniem PKA, kwalifikacje zawodowe, zakres i doświadczenie zawodowe, staż pracy w zawodzie nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w ramach modułów zajęć, nie zawsze były zgodne z efektami uczenia oraz treściami tych modułów. W uchwale nr 94/2021 z 25 lutego 2021 r. w sprawie oceny programowej na kierunku położnictwo, PKA zaleciła powierzenie prowadzenia zajęć osobom posiadającym odpowiednie kompetencje i spełniającym warunki określone w standardzie kształcenia.

(akta kontroli str. 295, 303 – 304, 881 – 882 i 1303 – 1304)

Jak wyjaśnił Rektor, Uczelnia, w roku akademickim 2021/2022, w celu uzupełnienia kadry dydaktycznej do prowadzenia zajęć praktycznych przez położne i pielęgniarki, realizując zalecenia PKA, ogłosiła konkursy na sześć stanowisk nauczyciela z prawem wykonywania zawodu położnej oraz na 29 stanowiska nauczyciela z prawem wykonywania zawodu pielęgniarki. W wyniku rozstrzygnięcia ww. konkursów zwiększono zatrudnienie o cztery osoby z prawem wykonywania zawodu położnej oraz 12 osób z prawem wykonywania zawodu pielęgniarki, na 14 stanowisk nie złożono żadnych ofert. Ponadto zatrudniono w wymiarze ½ etatu jedną osobę na stanowisko nauczyciela z prawem wykonywania zawodu położnej i dwie osoby z prawem wykonywania zawodu pielęgniarki.

Jak podał dalej Rektor, od lat Uczelnia zmaga się z trudnościami w pozyskaniu wykwalifikowanej kadry z prawem wykonywania zawodu położnej i prawem wykonywania zawodu pielęgniarki. Wynika to z problemu dostępności kadr medycznych w Polsce, a brak kadr medycznych widoczny był także w systemie

szkolnictwa wyższego. Jego zdaniem trudności w tym zakresie wynikają z braku możliwości zapewnienia przez Uczelnię atrakcyjnych stawek wynagrodzenia. Zgodnie z Prawem o szkolnictwie wyższym, wysokość miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego w uczelni publicznej dla nauczyciela akademickiego nie może być niższa niż 50% wynagrodzenia profesora, tj. 3 205 zł. Proponowana obecnie stawka wynagrodzenia wynosi 3 470 zł, czyli 47% minimalnego wynagrodzenia pielęgniarki określonego ustawą z dnia 8 czerwca 2017 r. o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych²⁹. Podał dalej, że decyzje związane z kształtowaniem stawek wynagrodzenia dla poszczególnych grup nauczycieli mają wymiar globalny i uzależnione są od wysokości przyznawanej subwencji na utrzymanie potencjału dydaktycznego i badawczego (która stanowi 70,25 % wszystkich przychodów Uczelni), a środki na podwyżki były nieadekwatne do zgłaszanych postulatów środowiska akademickiego

Oprócz tego – jak wyjaśnił dalej Rektor, zawarto na blisko 5000 godzin dydaktycznych, realizowanych na kierunku położnictwo, umowy cywilno-prawne na przygotowanie i prowadzenie zajęć dydaktycznych z 40 osobami z prawem wykonywania zawodu pielęgniarki i położnej. Dokonano także korekty dotychczasowego przydziału zajęć praktycznych, polegającej na przekazaniu zajęć praktycznych realizowanych dotychczas przez lekarzy w klinikach, do zakładów pielęgniarstwa, celem realizacji ich przez osoby z prawem wykonywania zawodu pielęgniarki i prawem wykonywania zawodu położnej.

(akta kontroli str. 1246 – 1247)

W wyniku wizytacji kierunku pielęgniarstwa, zespół oceniający PKA (26-27 listopada 2020 r.) stwierdził niewłaściwy dobór nauczycieli/innych osób z prawem wykonywania zawodu lekarza do realizacji zajęć praktycznych, które powinny być realizowane przez osoby z prawem wykonywania zawodu pielęgniarki lub odpowiednio położnej. W związku z wydanym zaleceniem w tym zakresie, w Uczelni wdrożono program naprawczy i przypisano realizację zajęć praktycznych osobom z prawem wykonywania zawodu pielęgniarki lub odpowiednio położnej, PKA uznała realizację zalecania za spełnioną.

(akta kontroli str. 382, 881 – 882 i 1344)

Problemy kadrowe nie były przedmiotem skarg kierowanych przez pracowników bądź studentów Uczelni.

(akta kontroli str. 882)

W latach akademickich objętych kontrolą, tj. 2019/2020, 2020/2021 i 2021/2022 Uczelnia, spełniała wymogi wynikające z art. 73 ust. 2 Prawa o szkolnictwie wyższym, zgodnie z którymi w ramach programu studiów o profilu praktycznym - pielęgniarstwo I stopnia - co najmniej 50% godzin zajęć prowadzonych było przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy oraz w ramach programu studiów o profilu ogólnoakademickim (lekarski i pielęgniarstwo drugiego stopnia) - co najmniej 75% godzin zajęć prowadzonych było przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy.

(akta kontroli str. 1035 – 1037)

W 2021 r. została dokonana ocena pracowników badawczo-dydaktycznych i dydaktycznych. Zasady dokonywania tej oceny zostały uregulowane w uchwale Senatu nr 100/2006 z 26 kwietnia 2006 r. ze zm. w sprawie zasad dokonywania

²⁹ Dz. U. z 2021 r. poz. 1801 ze zm.

okresowej oceny nauczycieli. Według tej uchwały, oceny nauczycieli akademickich, dokumentuje się przy pomocy formularzy, których wzory załączono do uchwały. Zgodnie z ww. uchwałą, dziekani wszystkich wydziałów Uczelni powołali komisje ds. oceny nauczycieli akademickich.

W wyniku zbadania losowo wybranych 20 ocen³⁰ dokonanych w 2021 r., stwierdzono, że oceny zostały dokonane przez wydziałowe komisje ds. oceny nauczycieli akademickich, w badanych przypadkach oceny zostały udokumentowane na formularzu, według wzoru określonego w uchwale Senatu Uczelni, a osoba oceniająca złożyła wymagane oświadczenie w zakresie przestrzegania prawa autorskiego i praw pokrewnych, a także własności przemysłowej.

Według ww. uchwały, przy dokonywaniu oceny nauczyciela akademickiego w zakresie wypełniania obowiązków dydaktycznych uwzględnia się ocenę przedstawioną przez studentów i doktorantów, po zakończeniu każdego roku studiów. Wzór ankiety został określony w załączniku do uchwały. Ankieta ta była dostępna w formie elektronicznej na stronie internetowej Uczelni w okresie danego roku akademickiego .

(akta kontroli str. 707 – 752)

3. W latach 2019 – 2022 Uczelnia, w ramach pięciu wydziałów, dysponowała następującą bazą dla prowadzenia zajęć teoretycznych, tj. sal:

- wykładowych: 49
- seminaryjnych: 214
- ćwiczeniowych: 172
- laboratoriów: 87
- pracowni analitycznych: 21
- technologicznych: 3

W salach tych były łącznie 224 stanowiska komputerowe. Ponadto w pięciu oddziałach biblioteki Uczelni dostępnych było łącznie 195 miejsc w czytelniach oraz 24 stanowiska komputerowe.

Mając na uwadze liczbę studentów, według stanu na koniec każdego roku z badanego okresu, wynoszącą, odpowiednio: 10 302, 10 267 i 10 237, na jedną salę wykładową przypadło, odpowiednio: 210, 209 i 208 studentów, a przy uwzględnieniu dodatkowych trzech sal wykładowych w centrach symulacji, na jedną salę przypadło odpowiednio: 198, 197 i 197 studentów, na jedną salę ćwiczeniową przypadło po 60 studentów, przy uwzględnieniu liczby laboratoriów oraz sal ćwiczeniowych zlokalizowanych w centrach symulacji, na jedną z tych sal przypadło po 33 studentów.

Uczelnia dysponowała trzema centrami symulacji medycznej, w których zlokalizowane były odpowiednio:

1. Centrum Symulacji Medycznej w Zabrze:
 - 1 sala wykładowa,
 - 6 sal symulacyjnych wysokiej wierności: sala operacyjna, szpitalny oddział ratunkowy, sala intensywnej terapii, sala porodowa, pediatryczna oraz strefa symulacji przedszpitalnych,
 - 2 sale stomatologiczne (sala fantomowa oraz sala kliniczna),
 - 5 sal ćwiczeniowych,
 - 2 sale komputerowe (2 x 24 stanowiska),

³⁰ Do analizy wybrano 10 ocen nauczycieli akademickich z kierunku lekarskiego i 10 z kierunku lekarsko – dentystycznego.

W Centrum realizowane były zajęcia na kierunkach lekarskim, lekarsko-dentystycznym i ratownictwa medycznego.

2. Centrum Dydaktyki i Symulacji Medycznej w Katowicach:

- 6 sal symulacyjnych wysokiej wierności: operacyjna, intensywnej terapii, pediatryczna, porodowa oraz dwie sale oddziału ratunkowego,
- 3 sale multimedialne (komputerowe) - po 24 stanowiska komputerowe,
- 2 sale wykładowe (ilość miejsc 229),
- 4 sale ćwiczeniowe,

W Centrum realizowane były zajęcia przede wszystkim na kierunku lekarskim, ale również na kierunkach położnictwo, pielęgniarstwo i w mniejszym zakresie na kierunku farmacja.

3. Centrum Symulacji Medycznej w Katowicach:

- 2 sale wysokiej wierności,
- 2 sale niskiej wierności,
- 1 sala wykładowo-ćwiczeniowa.

Centrum zostało utworzone dla kierunków pielęgniarstwo i położnictwo.

Ponadto Centrum w Katowicach dysponowało symulatorem ambulansu w postaci karetki z pełnym wyposażeniem, bezpośrednio przy której znajdowała się strefa przedszpitalna, a Centrum w Zabrze dysponowało symulatorem ambulansu ratunkowego w standardzie Specjalistycznego Zespołu Ratownictwa Medycznego, co – jak wyjaśnił Rektor, daje możliwość zaaranżowania warunków przedszpitalnych (budynek mieszkalny, ulica, poczekalnia), w których pracują Zespoły Ratownictwa Medycznego, a także sytuacji, z którymi spotyka się personel podstawowej opieki zdrowotnej na wizytach domowych.

Jak podał Rektor, ćwiczenia kliniczne realizowane były w podmiotach leczniczych, a zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne odbywały się m.in. w salach chorych, przy łóżku chorego, których powyżej nie uwzględniono.

Dostęp do bazy klinicznej zapewniono w ramach umów z podmiotami leczniczymi. Uczelnia realizowała zajęcia kliniczne w pięciu szpitalach klinicznych, dla których jest podmiotem tworzącym oraz w tzw. bazie obcej. Łącznie w 2022 r. Uczelni udostępniono jednostki organizacyjne w 57 podmiotach leczniczych.

(akta kontroli str. 1040 – 1043)

W okresie objętym kontrolą, zasoby biblioteczne – papierowe ulegały zmniejszeniu, liczba książek zmniejszyła się z 118,6 tysięcy w 2019 r. do 108,3 tysięcy w 2021 r., podobnie liczba czasopism – z 27,1 tysięcy do 26,2 tysięcy. Liczba prenumerowanych czasopism utrzymała się na podobnym poziomie, wynosząc średnio 1,1 tysięcy. Natomiast istotnie wzrosła liczba tytułów dostępnych książek elektronicznych z 57,2 tysięcy w 2019 r. do 212,5 tysięcy w 2021 r. Biblioteka Uczelni mieściła się w pięciu lokalizacjach i w czasie roku akademickiego cztery z nich były czynne od poniedziałku do piątku w godzinach 7³⁰ – 19³⁰, a jedna - czytelnia w godzinach 8⁰⁰- 15⁰⁰.

Jak wyjaśnił Rektor, zasoby elektroniczne Biblioteki Uczelni udostępniane były przez komputerową sieć uczelnianą, do której podłączono komputery znajdujące się w lokalizacjach Biblioteki, komputery w jednostkach administracyjnych Uczelni itp. Dostępna była możliwość korzystania z elektronicznych zasobów Biblioteki na prywatnych urządzeniach, przez tzw. usługę proxy, dzięki której studenci mieli dostęp do zasobów elektronicznych Biblioteki w dowolnym miejscu i czasie.

(akta kontroli str. 1038 – 1039)

W okresie objętym kontrolą, infrastruktura dydaktyczna Uczelni była przedmiotem 22 kontroli organów zewnętrznych, w tym 17 kontroli zostało przeprowadzonych przez

organy państwowej inspekcji sanitarnej, a pięć – przez Państwową Inspekcję Pracy w Katowicach. W wyniku 16 kontroli nie zostały wydane zalecenia, a w pozostałych sześciu wydane zalecenia dotyczyły m.in. pomalowania brudnych ścian, usunięcia nierówności w podłogach, oznakowania wyjść ewakuacyjnych, zapewnienia oświetlenia we wskazanych pomieszczeniach zgodnie z przepisami, przeprowadzenia pomiarów środowiskowych. Jak wyjaśnił Rektor, PKA oceniła infrastrukturę Uczelni na wszystkich wizytowanych kierunkach i nie wniosła zastrzeżeń.

Do Uczelni nie wpłynęły skargi kierowane przez pracowników bądź studentów dotyczące problemów z infrastrukturą i dostępem do zasobów Uczelni.

(akta kontroli str. 1033 i 1143 – 1205)

Baza Uczelni spełniała wymogi § 4 pkt 1 i 2 rozporządzenia w sprawie wymagań kształcenia pielęgniarek i położnych W Uczelni przygotowanie do zawodu pielęgniarki i położnej miało miejsce na Wydziale Nauk o Zdrowiu w Katowicach, który dysponował bazą dydaktyczną w postaci sali wykładowej, sal seminaryjnych i ćwiczeniowych, a na Wydziale funkcjonował m.in. Zakład Anatomii, Zakład Biochemii i Genetyki Medycznej oraz Zakład Medycyny Sportowej i Fizjologii Wysiłku Fizycznego, w którym była specjalistyczna pracownia fizjologii. Ponadto, studenci tych kierunków nabywali umiejętności pielęgniarskich i położniczych w Centrum Symulacji Medycznej, w którym była m.in. sala pielęgniarska wysokiej wierności, w tym sala porodowa oraz sala symulacji niskiej wierności, wyposażone w fantomy pacjentów. Kształcenie było realizowane także w oparciu o bazę szpitali klinicznych Uczelni.

(akta kontroli str. 1040 i 1100 - 1116)

W okresie objętym kontrolą, liczebność grup wykładowych, seminaryjnych, ćwiczeniowych oraz grup odbywających zajęcia w klinikach nie zmieniała się. Jak wyjaśnił Rektor, nieznaczne zmiany wprowadzono m.in. dla kierunku ratownictwo medyczne, zmniejszając liczebność grup dla ćwiczeń klinicznych (z 12 na sześćosobowe) oraz ustalono liczebność grup dla śródrocznych praktyk zawodowych realizowanych w podmiotach leczniczych (grupy sześćosobowe).

(akta kontroli str. 1044)

Liczebności grup wykładowych, seminaryjnych, ćwiczeniowych oraz grup odbywających zajęcia w klinikach została ustalona uchwałą Senatu Uczelni nr 109/2007 z dnia 28.02.2007 r. ze zm. w sprawie ustalenia zasad rozliczania pensum dydaktycznego, godzin ponadwymiarowych i zleconych w Śląskim Uniwersytecie Medycznym³¹, a następnie, od 1 października 2021 r. zarządzeniem Rektora nr 154/2021 z 1 października 2021 r. w sprawie: rodzajów i zasad organizacji zajęć dydaktycznych w kształceniu studentów i doktorantów w Śląskim Uniwersytecie Medycznym w Katowicach. Regulacje te zawierały podobne ustalenia.

Zgodnie z obowiązujących ww. zarządzeniem, studentów każdego roku, każdego kierunku studiów dzieli się na grupy dziekańskie, a grupa nie może być mniejsza niż 24 studentów. Z grupy dziekańskiej, w zależności od rodzaju zajęć dydaktycznych wyodrębnia się mniejsze grupy, 12, sześćo lub czteroosobowe. Zajęcia dydaktyczne prowadzi się w następujących formach:

- wykłady – łącznie dla wszystkich studentów roku, a na roku liczącym ponad 150 studentów, mogą być prowadzone w dwóch grupach wykładowych,
- seminaria – w grupach dziekańskich,
- ćwiczenia z przedmiotów kształcenia ogólnego – w grupach dziekańskich,

³¹ uchylonej z dniem 29.09.2021 r., Uchwałą Senatu nr 66/2021.

- ćwiczenia z przedmiotów podstawowych, analityczne, chemiczne i inne laboratoryjne – w grupach 12 osobowych,
 - ćwiczenia kliniczne na kierunkach lekarskim, lekarsko–dentystycznym i ratownictwo medyczne – w grupach sześćoosobowych, na pozostałych kierunkach – w grupach 12 osobowych,
 - ćwiczenia z anestezjologii i intensywnej terapii - w grupach czteroosobowych,
 - ćwiczenia praktycznej nauki zawodu na kierunkach pielęgniarstwo, położnictwo, fizjoterapia i elektroradiologia - w grupach 12 osobowych, a zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe (w przypadku skierowania grupowego), realizowane w podmiotach leczniczych - w grupach sześćoosobowych,
 - śródroczne praktyki zawodowe na kierunku ratownictwo medyczne realizowane w podmiotach leczniczych - w grupach sześćoosobowych,
 - ćwiczenia w specjalistycznych przychodniach i poradniach - w grupach sześćoosobowych,
 - ćwiczenia z praktycznych umiejętności (fantomy) w grupach 12 osobowych.
- (akta kontroli str. 1135 – 1136 i 1140 - 1142)

W okresie objętym kontrolą w Uczelni nie odnotowano skarg dotyczących zbyt dużej liczby osób w poszczególnych grupach. Realizacja zajęć, w tym liczebność grup, była przedmiotem oceny przez PKA, w wyniku której nie wniesiono zastrzeżeń w tym zakresie.

(akta kontroli str. 1044 – 1045)

W roku akademickim 2021/2021 zajęcia praktyczne w Uczelni realizowane były w godzinach 8.00 – 18.00 od poniedziałku do piątku. Wykłady realizowane były głównie w formie synchronicznej z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. W ww. roku, obciążenia dydaktyczne studentów (bez uwzględnienia wykładów oraz praktyk) wyniosły na kierunku:

- lekarskim – stacjonarne i niestacjonarne: dziennie od 2 do 14 godzin, tygodniowo od 10 do 60 godzin, a w przypadku studiów niestacjonarnych do 70 godzin, w semestrze zimowym było od 333 do 508 godzin, w semestrze letnim – od 450 do 540, liczba godzin w roku wynosiła od 847 (III rok studiów) do 1 049 (IV rok studiów),
- lekarsko-dentystycznym – stacjonarne i niestacjonarne - dziennie od 1 do 12 godzin, tygodniowo od 3 do 42 godzin, a w przypadku studiów niestacjonarnych do 47 godzin, w semestrze zimowym było godzin od 412, a w przypadku studiów niestacjonarnych od 397 do 586 godzin, w semestrze letnim – od 533, a w przypadku studiów niestacjonarnych od 518 godzin, do 630, liczba godzin w roku wynosiła od 900 (V rok studiów) do 1 166 (IV rok studiów),
- pielęgniarstwo I stopnia, stacjonarne - dziennie od 2 do 16 godzin, tygodniowo od 2 do 50 godzin, w semestrze zimowym było godzin od 546 do 775, w semestrze letnim – od 595 do 760, liczba godzin w roku wynosiła od 1 281 (I rok studiów) do 1 535 (II rok studiów),
- pielęgniarstwo II stopnia, stacjonarne i niestacjonarne - dziennie od 5 do 15 godzin, tygodniowo od 5 do 28 godzin, a w przypadku studiów niestacjonarnych do 35 godzin, w semestrze zimowym było godzin od 349 do 424, w semestrze letnim – od 96 do 411, liczba godzin w roku wynosiła od 520 (II rok studiów) i 760 (I rok studiów),
- położnictwo I stopnia, stacjonarne - dziennie od 2 do 15 godzin, tygodniowo od 2 do 46 godzin, w semestrze zimowym było godzin od 594 do 683,

w semestrze letnim – od 525 do 777, liczba godzin w roku wynosiła od 1 208 (III rok studiów) do 1 371 (I rok studiów),

- położnictwo II stopnia, dziennie - stacjonarne od 5 do 10 godzin, niestacjonarne – od 3 do 16 godzin, tygodniowo stacjonarne od 6 do 29 godzin, niestacjonarne od 4 do 30 godzin, dla obu form studiów w semestrze zimowym było od 336 do 390 godzin, w semestrze letnim – stacjonarne od 196 do 379 godzin, liczba godzin w roku wynosiła od 532 (II rok studiów) i 769 (I rok studiów),
- fizjoterapia, dziennie stacjonarne od 2 do 10 godzin, niestacjonarne – od 5 do 15 godzin, tygodniowo stacjonarne od 5 do 41 godzin, niestacjonarne – od 5 do 35 godzin, dla obu form w semestrze zimowym było godzin od 417, do 632 godzin, w semestrze letnim – od 261 do 653 godzin, liczba godzin w roku wynosiła od 991 (V rok studiów) do 1 190 (II rok studiów).

(akta kontroli str. 1045 – 1046 i 1206)

W okresie objętym kontrolą, w Uczelni nie odnotowano skarg dotyczących zbyt dużej liczby godzin zajęć w ciągu dnia.

(akta kontroli str. 1045)

4. W latach objętych kontrolą, w Uczelni nie zaszły zmiany w zakresie liczby godzin zajęć praktycznych (kształtujących umiejętności praktyczne), a ich łączny wymiar wynosił dla kierunku:

- lekarskiego – 3 375 godzin, tj. 59% ogólnego wymiaru zajęć,
- lekarsko – dentystycznego – 3 406 godzin, tj. 67% ogólnego wymiaru zajęć,
- pielęgniarstwo I stopnia – 2 800 godzin, tj. 59% ogólnego wymiaru zajęć,
- pielęgniarstwo II stopnia – 445 godzin, tj. 34% ogólnego wymiaru zajęć,
- położnictwo I stopnia – 2 881 godzin, tj. 60% ogólnego wymiaru zajęć,
- położnictwo II stopnia – 516 godzin, tj. 40% ogólnego wymiaru zajęć.

(akta kontroli str. 1045 – 1046)

Na próbie 20 dzienników praktyk, losowo wybranych studentów, którzy ukończyli studia w roku akademickim 2020/2021 na kierunku lekarskim, w tym 10 w trybie stacjonarnym i 10 w trybie niestacjonarnym, ustalono, że kształcenie praktyczne na tym kierunku spełniało wymogi określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 28 sierpnia 2017 r. w sprawie ramowego programu zajęć praktycznych dla kierunku lekarskiego i lekarsko-dentystycznego³², w zakresie sposobu ich odbywania, dokumentowania i zaliczania. Realizowany program zajęć praktycznych zgodny był z programem ramowym ustalonym załączniku nr 1 do ww. rozporządzenia w zakresie standardowych procedur medycznych oraz złożonych czynności medycznych. Analizowane dzienniki praktyk zawierały wszystkie elementy wyszczególnione w § 4 ww. rozporządzenia, w szczególności dotyczące nabytych umiejętności i ich zaliczenia.

(akta kontroli str. 361 – 363)

W roku akademickim 2019/2020 liczba punktów ECTS zrealizowana zdalnie w stosunku do ogólnej liczby punktów ECTS na kierunku lekarskim wynosiła od 9% (III rok studiów) do 16% (VI rok). Na kierunku lekarsko-dentystycznym punkty ECTS zrealizowane zdalnie wynosiły od 11% (I rok studiów) do 16% (IV i V rok) ogólnej liczby punktów ECTS. Na kierunku pielęgniarstwo I stopnia, punkty ECTS zrealizowane zdalnie wynosiły od 18% (III roku studiów) do 17% (I rok) studiów,

³² Dz. U. poz. 1728.

a na pielęgniarstwie II stopnia – 3 % na I roku studiów i 2% na II roku studiów. Na kierunku położnictwo I stopnia, punkty ECTS zrealizowane zdalnie wynosiły od 15% (II rok studiów) do 24% (III rok), a na pielęgniarstwie II stopnia – 5% na I roku i 2% na drugim roku.

Spełniony został zatem w roku akademickim 2019/2020 dla ww. kierunków studiów warunek wynikający z § 1d rozporządzenia w sprawie standardów kształcenia, zgodnie z którym student mógł uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość część efektów uczenia się przypisanych do zajęć kształtujących umiejętności praktyczne, w tym zajęć praktycznych i praktyk zawodowych, umożliwiających uzyskanie nie więcej niż 40% liczby punktów ECTS określonej dla tych zajęć w programie studiów dla danego roku studiów.

(akta kontroli str. 1034)

Rektor wyjaśnił, że - w związku z zawieszeniem zajęć i realizacją części zajęć z wykorzystaniem e-learningowych metod i technik kształcenia, program studiów dla zajęć kształtujących umiejętności praktyczne został w pełni zrealizowany. Jak podał dalej, w okresie całkowitego zawieszenia zajęć w formie zdalnej zrealizowano wszystkie efekty uczenia się w zakresie wiedzy (w tym część z wyprzedzeniem) oraz możliwe do zrealizowania z użyciem technologii informatycznych efekty uczenia się w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych. Wcześniejsza realizacja efektów uczenia się w zakresie wiedzy w trakcie zajęć przeprowadzonych z wykorzystaniem technik i metod kształcenia na odległość umożliwiła (po wznowieniu zajęć stacjonarnych) osiągnięcie efektów uczenia się w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych. Praktyki zawodowe realizowano stacjonarnie również w ramach zadań prowadzonych przez podmioty lecznicze w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 lub w ramach nadzwyczajnego wpisu awansowego.

(akta kontroli str. 1046 – 1047)

W roku akademickim 2020/2021 liczba punktów ECTS zrealizowana zdalnie w stosunku do ogólnej liczby punktów ECTS na kierunku lekarskim wynosiła od 7% (V rok studiów) do 13% (I i II rok). Na kierunku lekarsko-dentystycznym punkty ECTS zrealizowane zdalnie wynosiły od 7% (III i V rok studiów) do 18% (I rok) ogólnej liczby punktów ECTS. Na kierunku pielęgniarstwo I stopnia, punkty ECTS zrealizowane zdalnie wynosiły 18% na I i II roku studiów oraz 8% na III roku studiów, a na pielęgniarstwie II stopnia – dla obu років – 2%. Na kierunku położnictwo I stopnia, punkty ECTS zrealizowane zdalnie wynosiły od 6% (na III roku studiów) do 18% (I rok, a na pielęgniarstwie II stopnia – 5% na I roku i 2% na drugim roku).

Spełniony został zatem w roku akademickim 2020/2021 dla ww. kierunków studiów warunek wynikający z § 1d rozporządzenia w sprawie standardów kształcenia, zgodnie z którym student mógł uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość część efektów uczenia się przypisanych do zajęć kształtujących umiejętności praktyczne, w tym zajęć praktycznych i praktyk zawodowych, umożliwiających uzyskanie nie więcej niż 20% liczby punktów ECTS określonej dla tych zajęć w programie studiów dla danego roku studiów.

(akta kontroli str. 1047 – 1048 i 1207)

W okresie objętym kontrolą, Uczelnia zawierała umowy z podmiotami leczniczymi na podstawie art. 89 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności

leczniczej³³, w oparciu o które podmioty te udostępniły swoje komórki organizacyjne w celu prowadzenia kształcenia przeddyplomowego w zawodach medycznych. Uczelnię obowiązywało umów z tego zakresu w roku akademickim:

- 2019/2020 – 61 umów,
- 2020/2021 – 53 umowy,
- 2021/2022 – 57 umów.

(akta kontroli str. 1148)

Na podstawie próby 5 umów zawartych z podmiotami leczniczymi, stwierdzono, że umowy te zawierały elementy wymagane na podstawie art. 89 ust. 5 pkt 1 – 3 i 5 – 8 ustawy o działalności leczniczej. W jednej umowie zawarto dane, o których mowa w art. 89 ust. 5 pkt 4 ww. ustawy, tj. określono liczbę oraz kwalifikacje zawodowe nauczycieli akademickich mających wykonywać w udostępnianej jednostce organizacyjnej zadania, polegające na kształceniu przed- i podyplomowym w zawodach medycznych, a w jednej pomimo zapisu, że wykaz tych nauczycieli znajduje się w załączniku, załącznika takiego nie sporządzono. W trzech badanych umowach takich zapisów nie było, zawarto w nich zapis, że do wykonywania zadań Uczelnia zatrudni inne osoby prowadzące zajęcia w ramach zawartych umów cywilno-prawnych.

akta kontroli str. 1208 – 1242)

Rektor wyjaśnił, że w oparciu o ww. trzy umowy, zadania dydaktyczne wynikające z planu i programu studiów realizowane były przez inne osoby nieposiadające statusu nauczyciela akademickiego. W takim przypadku Uczelnia nie sporządza załącznika osobowego, natomiast dziekan danego wydziału zawiera stosowne umowy o przygotowanie i prowadzenie zajęć dydaktycznych. Natomiast w jednym przypadku, jak wyjaśnił, załącznik osobowy wskutek niedopatrzenia nie został do ww. umowy sporządzony, co zostanie skorygowane.

(akta kontroli str. 1248 – 1249)

We wszystkich analizowanych umowach zawarto postanowienia dotyczące zasad prowadzenia kontroli przez Uczelnię w zakresie wykonywania zadań dydaktycznych u udostępniającego, o czym mowa w art. 89 ust. 5 pkt 7 ustawy o działalności leczniczej, jednakże - w okresie objętym kontrolą, takich kontroli Uczelnia nie przeprowadziła.

Jak wyjaśnił Rektor, Uczelnia nie korzystała z prawa do przeprowadzenia kontroli w podmiotach, z którymi zawarła umowy, na podstawie art. 89 ustawy o działalności leczniczej, m.in. z uwagi na panującą pandemię koronawirusa SARS-CoV-2.

(akta kontroli str. 1048 – 1049)

Rektor podał, że w celu zminimalizowania negatywnego wpływu epidemii COVID-19 na proces dydaktyczny, podejmowane przez Uczelnię działania polegały m.in. na:

- 1) zmianie organizacji roku akademickiego 2019/2020, umożliwiającej elastyczne dostosowanie sesji egzaminacyjnej do aktualnej sytuacji epidemicznej,
- 2) prowadzeniu kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w ramach wszystkich form kształcenia,
- 3) weryfikacji wiedzy poprzez dostępne narzędzia informatyczne,
- 4) wprowadzeniu procedury ograniczenia ryzyka zakażenia COVID-19 podczas stacjonarnych egzaminów praktycznych odbywających się w centrach symulacji medycznych SUM,

³³ Dz. U. z 2022 r. poz. 633 ze zm., dalej „Ustawa o działalności leczniczej”.

- 5) wprowadzeniu od 1 października 2020 r. dla wszystkich kierunków i poziomów kształcenia mieszanego modelu organizacji kształcenia, tj. w formie stacjonarnej, jak i z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość,
- 6) wykorzystywaniu środków komunikacji elektronicznej i telefonicznej w celu zapewnienia stałej komunikacji pomiędzy studentem a pracownikiem Uczelni (nauczycielem akademickim, pracownikiem administracyjnym),
- 7) zwiększeniu liczby godzin realizowanych w centrach symulacji medycznej,
- 8) umożliwieniu studentom zaliczania zajęć dydaktycznych, w tym praktyk zawodowych, realizowanych w okresie pandemii, w ramach wolontariatu,
- 9) umożliwieniu studentom, którzy w związku z ograniczeniem funkcjonowania Uczelni nie zaliczyli przedmiotu/przedmiotów/praktyk zawodowych otrzymania nadzwyczajnego wpisu awansowego, który wiązał się z koniecznością odrobienia i zaliczenia zaległych zajęć w kolejnym roku akademickim,
- 10) informowaniu na bieżąco wspólnoty akademickiej (studentów, doktorantów, pracowników), poprzez zamieszczanie na stronie internetowej Uczelni komunikatów Władz Uczelni o podjętych decyzjach/działaniach w odniesieniu do zmieniającej się sytuacji w ww. zakresie,
- 11) umożliwieniu studentom zdalnego korzystania z zasobów elektronicznych Biblioteki Uczelni, nieodpłatnego zamawiania skanów artykułów i fragmentów książek. prowadzeniu przez Bibliotekę szkoleń on-line, zorganizowaniu pomocy studentom przy wyszukiwaniu literatury do prac dyplomowych, zakupieniu mechanicznych trezorów, w celu umożliwienia zwrotu książek.

(akta kontroli str. 1049 – 1050)

Szczegółowe informacje o podjętych przez Uczelnię działaniach organizacyjnych, informacyjnych i prawnych związanych zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, które miały na celu usprawnienie funkcjonowania Uczelni w okresie pandemii, w tym całego procesu dydaktycznego, zostało przekazane Ministrowi Zdrowia pismami z 8 czerwca 2020 r. i 12 marca 2021 r.

(akta kontroli str. 1250 – 1273)

5. W okresie objętym kontrolą Uczelnia posiadała następujące akredytacje:

- w 2019 r. – pięć akredytacji, w tym jedną środowiskową i cztery międzynarodowe,
- w 2020 r. – osiem akredytacji, w tym dwie środowiskowe i sześć międzynarodowych,
- w 2021 r. – 10 akredytacji, w tym dwie środowiskowe i osiem międzynarodowych.

Uczelnia otrzymała akredytacje środowiskowe od:

- 1) Uniwersyteckiej Komisji ds. Jakości Kształcenia na Kierunku Lekarskim Konferencji Rektorów Akademickich Uczelni Medycznych z dnia 27 czerwca 2018 r. (Uchwała UKJKKL nr 1/2018 w sprawie oceny jakości kształcenia na kierunku lekarskim), przyznana na okres 5 lat,
- 2) Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego z dnia 15 czerwca 2020 r. (certyfikat nr A/5 w sprawie oceny Pracowni Hemodynamiki i Radiologii Zabiegowej), przyznana na okres 3 lat.

Otrzymane przez Uczelnię akredytacje międzynarodowe to:

- 1) APHEA na studiach II stopnia kierunku zdrowie publiczne, przyznana do 20 stycznia 2026 r.,

- 2) US Department of Education,
- 3) Medical Board of New York,
- 4) Medical Board of California,
- 5) akredytacja GA2LEN/ HAEi ACARE (*Global Allergy & Asthma European Network Angioedema Centers of Reference & Excellence*) Europejskiej Akademii Alergii i Immunologii Klinicznej (*European. Academy of Allergy and Clinical Immunology, EAACI*), status Centrum Doskonałości (*Centre of Excellence*) dla Katedry Chorób Wewnętrznych, Dermatologii i Alergologii SUM, wydana przez prof. Marcus Maurer (koordynatora GA2LEN/HAEi ACARE), prof. Anthony Castado (prezydenta CEO HAEi) w dniu 20 stycznia 2020 r., przyznana na okres 3 lat,
- 6) GA2LEN UCARE (*Global Allergy & Asthma European Network Urticaria Center of Reference & Excellence*) Europejskiej Akademii Alergii i Immunologii Klinicznej (*European. Academy of Allergy and Clinical Immunology, EAACI*), status Centrum Doskonałości (*Centre of Excellence*) dla Katedry Chorób Wewnętrznych, Dermatologii i Alergologii SUM, wydana przez prof. Marcus Maurer (koordynatora GA2LEN UCARE), prof. Ana Gimenez-Arnau (koordynatora GA2LEN UCARE), prof. Tursten Zuberbier (generalnego sekretarza GA2LEN) w dniu 15 listopada 2019 r., przyznana na okres 3 lat,
- 7) Europejskiego Towarzystwa Nowotworów Neuroendokrynych (*European Neuroendocrine Tumor Society - ENETS*), status Centrum Doskonałości (*Centre of Excellence*) dla Kliniki Endokrynologii i Nowotworów Neuroendokrynych SUM z dnia 29 czerwca 2021 r., przyznana na okres 5 lat,
- 8) VAS-*European Independent Foundation in Angiology/ Vascular Medicine*, status Referencyjnego Centrum Doskonałości (*Reference Centre of Excellence*) dla Katedry Chorób Wewnętrznych, Angiologii i Medycyny Fizykalnej SUM, przyznana w 2021 r. na okres 5 lat.

(akta kontroli str. 1150 – 1151)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, zwraca uwagę, że:

Uwaga

Obowiązkiem kierownictwa Uczelni jest zapewnienie funkcjonowania aktualnych i sprawnych, zgodnych z obowiązującym prawem, mechanizmów opracowywania i przyjmowania wewnętrznych regulacji i niedopuszczanie do funkcjonowania w Uczelni np. nieaktualnej procedury opracowania programów studiów.

oraz przedstawia następujący wniosek:

Wniosek

Ustalenie zasad i trybu zwalniania kandydatów na studia z opłaty za przeprowadzenie rekrutacji.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 19 października 2022 r.

Kontroler

Anna Hulboj

Gł. specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Katowicach

.....